

Bruksela, dnia 5.3.2014 r.
COM(2014) 130 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

**Podsumowanie realizacji strategii „Europa 2020” na rzecz inteligentnego, trwałego
wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu**

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I
KOMITETU REGIONÓW**

**Podsumowanie realizacji strategii „Europa 2020” na rzecz inteligentnego,
trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu**

WPROWADZENIE¹

Na początku 2010 r. Komisja przedstawiła wniosek w sprawie strategii „Europa 2020”, którą następnie wprowadzono w życie jako unijną strategię na rzecz inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu². Celem było podniesienie konkurencyjności UE przy jednoczesnym zachowaniu jej modelu społecznej gospodarki rynkowej i znacznej poprawie efektywnej gospodarki zasobami. Strategia „Europa 2020” jako pierwsza popierała model wzrostu gospodarczego wykraczający poza zwykle zwiększenie PKB. Inteligentny i zrównoważony rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu jest dziś promowany przez wiele organów jako podstawowy czynnik rozwoju gospodarczego.

Strategia „Europa 2020” narodziła się w kontekście wolniejszego, w porównaniu z innymi krajami rozwiniętymi, wzrostu gospodarczego i niższych wskaźników wydajności, a także szybko pogarszających się warunków gospodarczych i społecznych w wyniku największego światowego kryzysu finansowego, jaki kiedykolwiek dotknął UE. Przy jej opracowywaniu kierowano się doświadczeniem zdobytym podczas tworzenia strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu i zatrudnienia, która została wprowadzona w życie w 2000 r. i odnowiona w 2005 r. i która obowiązywała do 2010 r. Z podstawowego dokumentu jasno wynikało, że „priorytetem krótkoterminowym (było) pomyślnie wyjście z kryzysu”, jednak „aby zbudować zrównoważoną przyszłość”, UE musi „zmierzyć się ze swymi słabościami strukturalnymi” i „już teraz wyjść poza horyzont celów krótkoterminowych”. Cele były następujące: „wyjdziemy z kryzysu silniejsi, gospodarka UE stanie się inteligentna i zrównoważona, będzie sprzyjać włączeniu społecznemu, będzie się mogła pochwalić wysokimi wskaźnikami zatrudnienia i wydajności oraz większą spójnością społeczną”³.

Strategię przyjęto jako partnerstwo między UE i jej państwami członkowskimi, ustalając cele dotyczące priorytetów w zakresie inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, oraz specjalny system ich osiągnięcia. Określono w niej pięć nadrzędnych, wzajemnie powiązanych celów, które UE powinna osiągnąć do 2020 r. w obszarach zatrudnienia, badań i rozwoju, zmian klimatu i energii, edukacji oraz walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Lista celów nie była wyczerpująca; miała raczej służyć za przykład dynamicznych zmian postulowanych w strategii.

---

¹ Jeśli nie wskazano inaczej, źródłem danych przytaczanych w niniejszym komunikacie jest Eurostat, urząd statystyczny UE, a średnie unijne dotyczą UE28.

² Komunikat Komisji COM(2010)2020 z 3 marca 2010 r. Jej ogólna strategia i cele zostały omówione przez Parlament Europejski i przyjęte na posiedzeniach Rady Europejskiej odpowiednio w marcu i czerwcu 2010 r. Więcej informacji można znaleźć pod adresem: http://ec.europa.eu/europe2020/index_pl.htm

³ COM(2010)2020 z 3 marca 2010 r.

Aby pobudzić postęp na poziomie UE, Komisja określiła siedem inicjatyw przewodnich⁴, które obejmowały konkretne programy działań w obszarach uznanych za ważne czynniki wzrostu gospodarczego. Strategia ta służyła również jako ramy odniesienia dla działań na poziomie UE w zakresie jednolitego rynku, budżetu UE na lata 2014-2020 oraz programu polityki zewnętrznej UE.

We wszelkich przeglądach strategii „Europa 2020” trzeba uwzględnić kryzys finansowy i gospodarczy ostatnich lat oraz działania, jakie w związku z nim podjęła UE (zob. ramka 1). W miarę jak kryzys rozprzestrzeniał się i przyjmował nowe formy, szczególnym wyzwaniem dla UE było przerwanie błędnego koła rosnącego długu państwowego, zaraźliwego braku stabilności finansowej i niskich lub wręcz ujemnych wskaźników wzrostu. Wymagało to działań zarówno krótkoterminowych, jak i systemowych, w szczególności w strefie euro, takich jak przywrócenie krajom w trudnej sytuacji finansowej zdolności udzielania pożyczek, a także wzmocnienie przepisów dotyczących zarządzania gospodarką oraz silniejszy nadzór finansowy i regulacje finansowe.

Ramka 1 Działania UE zmierzające do przezwyciężenia kryzysu finansowego i gospodarczego w latach 2008-2013

W listopadzie 2008 r. Komisja zainicjowała Europejski plan naprawy gospodarczej w celu zwiększenia inwestycji w infrastrukturę i inne kluczowe sektory i zaproponowała, aby państwa członkowskie koordynowały swoje pakiety krajowych bodźców budżetowych. Łącznie pakiet stanowił ok. 200 mld EUR, tj. 1,5 % PKB UE. Aby ułatwić uruchamianie środków publicznych, dostosowano także przepisy dotyczące pomocy państwa oraz zasady korzystania ze środków unijnych.

Jako że ożywienie było krótkotrwałe i rosło ryzyko długu publicznego, kryzysu finansowego i gospodarczego na dużą skalę, podjęto szereg decyzji, m.in:

- Stworzono mechanizm reagowania kryzysowego w celu zmniejszenia ryzyka wystąpienia efektu domina i niestabilności finansowej w poszczególnych państwach członkowskich. W maju 2010 r. utworzono dwa tymczasowe mechanizmy reagowania kryzysowego: europejski mechanizm stabilizacji finansowej (EFSM) oraz Europejski Instrument Stabilności Finansowej (EFSF). W 2012 r. państwa członkowskie należące do strefy euro zdecydowały o utworzeniu stałego mechanizmu reagowania kryzysowego i Europejskiego Mechanizmu Stabilności (EMS), dysponującego siłą finansową w wysokości 500 mld EUR, który został ustanowiony w październiku 2013 r. Krajom znajdującym się w trudnej sytuacji finansowej przyznano pożyczki.
- UE przystąpiła do ambitnej i głębokiej reformy swego systemu finansowego. UE zaostrzyła nadzór nad rynkami finansowymi poprzez utworzenie Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego (ESNF), w skład którego wchodzi trzy sektorowe europejskie urzędy nadzoru (ESA) i organ prowadzący nadzór makroostrożnościowy – Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego (ERRS). Podjęto również istotne kroki w kierunku „unii bankowej”, takie jak powołanie jednego scentralizowanego mechanizmu ds. nadzoru bankowego, wchodzącego w życie w listopadzie 2014 r.,

⁴ „Europejska agenda cyfrowa”, „Unia innowacji”, „Mobilna młodzież”, „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”, „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”, „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”, „Europejski program walki z ubóstwem”.

oraz porozumienie w sprawie metod restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji upadających banków.

- Zarządzanie gospodarką w UE zostało znacząco wzmocnione poprzez pełną integrację różnych elementów nadzoru gospodarczego i budżetowego w ramach europejskiego semestru na rzecz koordynacji polityki gospodarczej. W 2011 r. wprowadzono, w drodze pakietu legislacyjnego⁵, nową procedurę dotyczącą zakłóceń równowagi makroekonomicznej (MIP) w celu zapobiegania zaburzeniom równowagi gospodarczej i ich naprawy. Wzmocniono również pakt stabilności i wzrostu. W maju 2013 r. wszedł w życie uzupełniający zestaw rozporządzeń⁶, przewidujących m.in. kontrolę Komisji nad projektami planów budżetowych państw członkowskich strefy euro. W ramach Traktatu o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w unii gospodarczej i walutowej, państwa członkowskie należące do strefy euro (i niektóre państwa członkowskie spoza strefy euro) zobowiązały się do włączenia podstawowych zasad paktu stabilności i wzrostu do swoich krajowych porządków prawnych. W grudniu 2013 r. Rada zatwierdziła nową tabelę wyników kluczowych wskaźników zatrudnienia i wskaźników społecznych, którą włączono do wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu.

Kryzys na taką skalę wymagał natychmiastowej i zdecydowanej reakcji politycznej uzupełniającej długoterminowe cele strategii „Europa 2020”. Komisja, począwszy od swoich rocznych analiz wzrostu gospodarczego, w których określa ogólnounijne priorytety na nadchodzący rok, po ukierunkowane wnioski legislacyjne i wytyczne dla poszczególnych krajów, postulowała różnorakie działania w celu stabilizacji sektora finansowego w połączeniu ze strategiami ożywienia, działaniami na rzecz konsolidacji budżetowej oraz reformami strukturalnymi dostosowanymi do szczególnej sytuacji danego kraju i odzwierciedlającymi współzależności gospodarek UE.

W kontekście monitorowania i krajowej realizacji strategii „Europa 2020” państwa członkowskie zostały poproszone o ustalenie własnych celów i sprecyzowanie szczegółowych działań w ramach swoich programów reform krajowych. Programy te są przedmiotem corocznego przeglądu na poziomie UE w ramach europejskiego semestru na rzecz koordynacji polityki gospodarczej. Pomyślany jako sposób na wzmocnienie zarządzania gospodarką w UE, pierwszy europejski semestr rozpoczął się na początku 2011 r. Mechanizm ten szybko zaczął pełnić funkcję nowego rocznego cyklu politycznego wytycznych gospodarczych i monitorowania na szczeblu UE (zob. poniżej i załącznik 1). Odzwierciedlając podejście partnerskie, prowadzony jest również regularny dialog z Parlamentem Europejskim i różnymi składami Rady.

Po czterech latach od wdrożenia strategii „Europa 2020” celem niniejszego komunikatu jest dziś dokonanie podsumowania⁷. Oczekuje się, że Rada Europejska odbędzie pierwszą dyskusję na posiedzeniu w marcu 2014 r., po czym Komisja przeprowadzi konsultacje społeczne w celu zebrania opinii wszystkich

⁵ Dz.U. L 306 z 23 listopada 2011 r.

⁶ Dz.U. L 140 z 27 maja 2013 r.

⁷ Więcej informacji na temat celów strategii „Europa 2020” oraz inicjatyw przewodnich znajduje się w załączniku.

zainteresowanych stron, aby uzyskać pomoc w opracowaniu strategii na lata 2015-2020.

1. JAKA JEST SYTUACJA W EUROPIE PO CZTERECH LATACH?

W 2009 r. europejska gospodarka poniosła bezprecedensowe straty: PKB skurczył się o 4,5 %. Wytchnienie od kryzysu w 2010 r. okazało się krótkotrwałe i w 2011 i 2012 r. negatywne tendencje nie ustały. Od 2013 r. obserwuje się stopniowe ożywienie koniunktury, które prawdopodobnie utrzyma się w związku z przewidywanym ponownym wzrostem realnego PKB o 1,5 % w 2014 r. i 2,0 % w UE w 2015 r.⁸. Za unijną średnią kryją się zróżnicowane ścieżki wzrostu i bardzo różne doświadczenia w czasie kryzysu, jakie miały poszczególne państwa członkowskie, niektóre dotknięte nim szczególnie mocno, a inne radzące sobie z nim coraz lepiej w miarę upływu czasu.

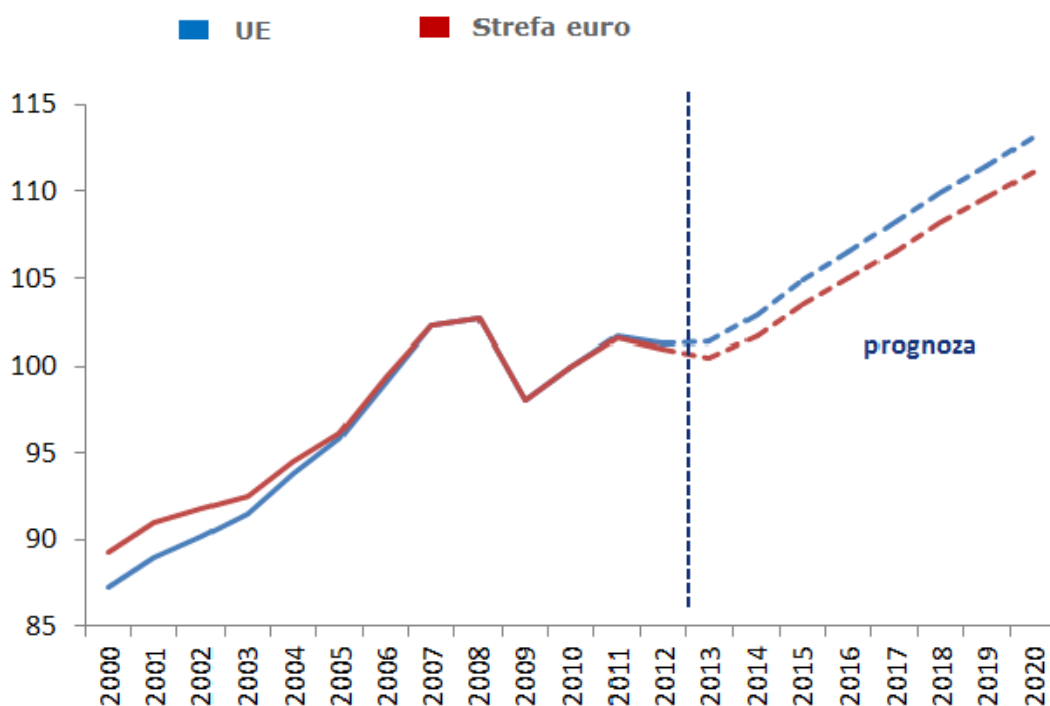
W 2010 r., kiedy w życie wchodziła strategia „Europa 2020”, skala i czas trwania kryzysu były nadal dużą niewiadomą. Rozważano różne scenariusze nadchodzącego dziesięciolecia, począwszy od powrotu do „silnego” wzrostu, przez scenariusz „spowolnionej” odbudowy aż po ryzyko „straconej dekady”. Wiele zależało od zdolności UE do wyjścia szybko i zdecydowanie z panującej w 2009 r. recesji.⁹

---

⁸ Najnowsze oraz bardziej szczegółowe informacje dostępne są na stronie Komisji poświęconej zimowej prognozie gospodarczej z 2014 r., *European Economy 2/2014*.

⁹ Zob. prezentacja J.M. Barroso wygłoszona podczas nieformalnego szczytu Rady Europejskiej dnia 11 lutego 2010 r., dostępna pod adresem:
http://ec.europa.eu/europe2020/documents/documents-and-reports/subject/europe-2020-presentations/index_en.htm#top

Wykres 1. Realne PKB w UE i strefie euro w latach 2000-2020 (wskaźnik 2010 = 100)

Po czterech latach widać, że prawdopodobna ścieżka wzrostu UE w latach 2010-2020 jest bliżej drugiego scenariusza (tzn. około 1,3 % rocznie). Jak wynika z wykresu 1, przewiduje się, że wynik gospodarczy UE w 2014 r. osiągnie ten sam poziom, co w 2008 r., przy czym straty wynikające z pogorszenia koniunktury są już zrównoważone przez trwającą odbudowę. Niemniej jednak konsekwencje kryzysu są zarówno natychmiastowe, jak i długoterminowe: spowodował on spadek dobrobytu w Europie, a także osłabił jej potencjał przyszłego wzrostu w związku z utraconymi miejscami pracy, przedsiębiorstwami i „know-how”.

Według najnowszych prognoz¹⁰ przewiduje się, że w latach 2014-2020 UE może mieć roczny wzrost PKB rzędu 1,6 %, w porównaniu z 2,3 % w latach 2001-2007 (przed kryzysem). Średnia roczna stopa wzrostu w UE wyrażona w PKB na mieszkańca byłaby zatem rzędu 0,9 % w latach 2014-2020 w porównaniu z 1,8 % w latach 2001-2007.

Pierwszym ważnym krokiem w opracowaniu unijnej strategii wzrostu gospodarczego po kryzysie jest dobre zrozumienie całkowitych skutków kryzysu i postawienie wspólnej diagnozy obecnej sytuacji w Europie. Jednocześnie należy pamiętać, że dążenie do powrotu do „modelu” wzrostu z poprzedniej dekady byłoby iluzoryczne i szkodliwe: zaburzenia równowagi budżetowej; bańki na rynku nieruchomości; pogłębianie się nierówności społecznych; brak wystarczającej przedsiębiorczości i

¹⁰ Najnowsze oraz bardziej szczegółowe informacje dostępne są na stronie Komisji poświęconej zimowej prognozie gospodarczej z 2014 r., *European Economy* 2/2014.

innowacji; dysfunkcyjne systemy finansowe; rosnące uzależnienie energetyczne; wielorakie presje na wykorzystanie zasobów i środowisko; znaczny wzrost bezrobocia; słabości systemów kształcenia i szkolenia; niewydajna administracja publiczna — wszystkie te kwestie można było w przeszłości zaobserwować, jednak nie zostały one rozwiązane. Kiedy kryzys uderzył z pełną siłą, one właśnie przyczyniły się do upadłości części naszych gospodarek.

Oprócz podstawowych danych dotyczących PKB, warto również przyjrzeć się, a czasami odkryć na nowo, najważniejsze tendencje i zmiany strukturalne determinujące możliwości wzrostu gospodarczego Europy. Dlatego również zrozumienie i stymulowanie czynników odpowiedzialnych za realizację celów strategii „Europa 2020” jest niezwykle ważne.

1.1. Wpływ kryzysu

Zagrożona jest stabilność finansów publicznych i prywatnych

Deficyt publiczny w UE w 2010 r. wyniósł średnio 6,5 % PKB i oczekuje się, że w 2015 r. spadnie do 2,7 %¹¹. Odzwierciedla to ogromne wysiłki poczynione w kilku państwach członkowskich, zwłaszcza w latach 2011 i 2012, w celu przywrócenia stabilności finansów publicznych¹². Biorąc jednak pod uwagę kumulację deficytów i spowolnienie wzrostu, wskaźniki długu państwowego znacznie wzrosły, od średnio 60 % PKB przed kryzysem do 80 % w 2010 r., a przewiduje się, że w 2015 r. osiągną 89,5 %¹³. Wraz z powracającym wzrostem gospodarczym i spadkiem deficytu, oczekuje się, że dług brutto sektora instytucji rządowych i samorządowych zacznie spadać w 2015 r. Poprawa jakości wydatków publicznych, większy nacisk na efektywność administracji publicznej oraz uczynienie systemów podatkowych bardziej sprzyjającymi wzrostowi, między innymi kontynuując przenoszenie obciążenia podatkowego z zatrudnienia na podstawy opodatkowania związane z konsumpcją, własnością i zanieczyszczeniem, będą odgrywały coraz ważniejszą rolę w ochronie i kształtowaniu przyszłości europejskiego wzrostu gospodarczego i modeli społecznych.

Poziom zadłużenia sektora prywatnego — gospodarstw domowych i przedsiębiorstw — był szczególnie wysoki w niektórych krajach również przed kryzysem, po czym w związku z nim wzrósł jeszcze bardziej. Priorytetem dla wielu podmiotów prywatnych jest zmniejszenie zaangażowania finansowego. Może to mieć jednak niekorzystny efekt uboczny w postaci spowolnienia wzrostu gospodarczego na pewien czas, szczególnie w kontekście niskiego tempa wzrostu gospodarczego i niskiej inflacji.

Mimo pewnej stabilizacji w sektorze finansowym dostęp do finansowania w niektórych częściach UE jest nadal ograniczony

---

¹¹ Najnowsze oraz bardziej szczegółowe informacje dostępne są na stronie Komisji poświęconej zimowej prognozie gospodarczej z 2014 r., European Economy 2/2014.

¹² COM(2013)800.

¹³ Najnowsze oraz bardziej szczegółowe informacje dostępne są na stronie Komisji poświęconej zimowej prognozie gospodarczej z 2014 r., European Economy 2/2014.

Ogólna sytuacja na rynkach finansowych wykazuje w ostatnich miesiącach korzystne zmiany, które jednak wciąż nie przełożyły się na gospodarkę realną, a w sektorze finansowym nadal da się zaobserwować pewną niestabilność. Po 24 kolejnych kwartałach restrykcyjnej polityki prowadzonej od 2008 r., w pierwszym kwartale 2014 r. pojawiły się pewne pierwsze oznaki poprawy sytuacji w zakresie pożyczek bankowych dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)¹⁴. Niemniej jednak dostęp do źródeł finansowania jest w dalszym ciągu problemem w dużej części UE i różni się między poszczególnymi państwami członkowskimi, co wskazuje na fragmentację rynku.

Rosnący poziom bezrobocia i ubóstwa

W wyniku kryzysu w Europie doszło do znacznego wzrostu bezrobocia: z 7,1 % w 2008 r. do 10,9 % w 2013 r. Biorąc pod uwagę odstęp czasu, jaki musi upłynąć między ożywieniem gospodarczym i powstaniem nowych miejsc pracy w ujęciu netto, przewiduje się, że w najbliższej przyszłości stopa bezrobocia będzie spadać bardzo powoli (10,4 % w 2015 r.¹⁵).

Tendencja ta utrwała się wraz z upływem czasu. Długotrwałe bezrobocie, czyli odsetek ludności aktywnej zawodowo pozostającej bez pracy przez ponad rok, wzrosło o 2,1 punktu procentowego w latach 2008–2012 (z 2,6 % do 4,7 %). Może to wskazywać na wzrost poziomu strukturalnego bezrobocia, co ma dalekosiężne konsekwencje dla siły roboczej i potencjału wzrostu gospodarczego, a także dla politycznej i społecznej tkanki UE — przede wszystkim pod względem rosnącego ubóstwa i wykluczenia społecznego (zob. poniżej).

Sytuacja różni się znacznie w zależności od kraju i regionu: stopy bezrobocia w 2013 r. wahały się od 5,0 % w Austrii do 27,6 % w Grecji. Dotyczy to wszystkich grup wiekowych, ale sytuacja jest szczególnie trudna dla osób w wieku powyżej 55 lat i dla ludzi młodych; w 2013 r. bezrobocie wśród młodzieży - odsetek młodych ludzi w wieku 15-24 lat pozostających bez pracy - wyniosło w UE średnio 23,3 %, przy czym w Grecji było to aż 59,2 %, a w Hiszpanii 55,7 %. Rosnący odsetek młodzieży niekształcącej się, niepracującej i nieszkolącej się (NEET), na poziomie 13,2 % w 2012 r., jest kolejnym poważnym źródłem niepokoju.

Różnorodne sytuacje w poszczególnych państwach UE

Wprawdzie znaczące różnice między niektórymi krajami UE istniały jeszcze przed kryzysem, to jednak jego skala obnażyła szereg zaburzeń równowagi kumulujących się na przestrzeni lat. Kryzys zwiększył różnice między państwami członkowskimi, a często także w ich granicach. W skrajnie niekorzystnych warunkach rozróżnienie między tendencjami cyklicznymi i strukturalnymi jest szczególnie trudne i istnieje ryzyko, że część skutków kryzysu będzie długotrwała. Jednym z nich jest większe zróżnicowanie UE pod względem sytuacji gospodarczej oraz wyników. To

¹⁴ Europejski Bank Centralny, analiza działalności kredytowej banków (Bank Lending Survey), styczeń 2014 r.

¹⁵ Najnowsze oraz bardziej szczegółowe informacje dostępne są na stronie Komisji poświęconej zimowej prognozie gospodarczej z 2014 r., European Economy 2/2014.

zróznicowanie jest również widoczne w przeglądzie postępów poczynionych w realizacji celów strategii „Europa 2020”.

1.2. Długoterminowe tendencje wpływające na wzrost

Strategię „Europa 2020” wprowadzono w życie, mając na względzie długoterminowe wyzwania, przed jakimi stoi UE. Niektóre z tych problemów były wyraźnie podkreślane podczas kryzysu, inne bywały pomijane ze względu na liczne inne pilne kwestie polityczne. Większość wyzwań określonych w 2010 r. nie zniknęła, a niektóre wręcz się nasiliły.

Zmiany społeczne

Spółeczeństwo europejskie przechodzi transformację na skutek działania sił wewnętrznych i globalnych, do których wszyscy się dostosowują: nowe style życia w mieście i na wsi, nowe wzorce konsumpcji i mobilności, nowe i bardziej różnorodne struktury rodzinne, coraz większa obecność technologii w codziennym życiu itp. Strategię „Europa 2020” będą charakteryzować przede wszystkim dwie tendencje.

Po pierwsze, starzenie się ludności w Europie tworzy nową sytuację, pełną zarówno możliwości, jak i wyzwań. Starzenie się społeczeństwa jest procesem stopniowym, lecz bardzo zauważalnym: mediana wieku w Europie — granica wieku, która dzieli daną populację na połowy — wzrosła z 35,7 lat w 1992 r. do 41,5 w 2012 r., a do 2050 r. może osiągnąć poziom 52,3. Ludność UE w wieku powyżej 65 lat w latach 1990-2050 prawdopodobnie wzrośnie dwukrotnie.

Starzenie się ma daleko idący wpływ na europejskie społeczeństwo i gospodarkę. Migracja netto jest i będzie konieczna z uwagi na tendencje demograficzne. Migracja netto przekracza przyrost naturalny populacji (różnicę między liczbą urodzeń i zgonów) od 1992 r. i odpowiada obecnie za dwie trzecie wzrostu ludności Europy. Przewiduje się, że zależność ekonomiczna — stosunek liczby osób niepracujących do osób pracujących — wzrośnie z 1,32 w 2010 r. do 1,47 w 2030 r., przy czym szczególnym wyzwaniem dla adekwatności społecznej i stabilności finansowej systemów opieki społecznej będzie odsetek osób w wieku emerytalnym. Liczba ludności w wieku produkcyjnym ma się zmniejszyć i będzie w coraz większym stopniu obejmować starszych pracowników. Doprowadzi to do ograniczenia potencjału wzrostu Europy, chyba że UE będzie w stanie sprawić, że więcej osób będzie pracować oraz zapewnić, że będą one pracować bardziej wydajnie i dłużej, wraz ze wzrostem średniego trwania życia i lat zdrowego życia.

Po drugie, kryzys wysunął na pierwszy plan znaną od dawna kwestię skuteczności i sprawiedliwości dobrobytu, którego powstanie i podział jest efektem wzrostu gospodarczego. PKB i poziom dobrobytu w ogólnym ujęciu nadal rosną, jednak jednocześnie od połowy lat 80-tych ubiegłego wieku zwiększa się w Europie nierównowaga, podobnie jak w innych krajach rozwiniętych. Rozkład dochodów w UE jest obecnie bardzo nierówny: średnio w 2012 r. przychody 20 % najbogatszych były 5,1 raza większe niż przychody 20% najuboższych. Wskaźnik ten jest bardzo

różny w poszczególnych krajach UE, od 3,4 w Słowenii i 3,5 w Republice Czeskiej do ponad 6,0 w Grecji, Rumunii, na Łotwie i w Bułgarii, i aż 7,2 w Hiszpanii. Przewiduje się, że kryzys doprowadził do dalszego wzrostu nierówności oraz jeszcze bardziej ograniczył działanie systemów redystrybucji. Z kolei kwestia uczciwej dystrybucji sprawia, że reagowanie na wyzwania, z jakimi borykają się europejskie gospodarki, jest jeszcze trudniejsze.

Globalizacja i handel

UE jest największym na świecie eksporterem i największą potęgą handlową na rynku towarów. Jest ona również największym podmiotem na światowym rynku handlu usługami, gdzie nadal ma duży potencjał rozwoju. Szacuje się, że w ciągu najbliższych 10-15 lat 90 % światowego wzrostu gospodarczego będzie generowane poza UE, dlatego też interes UE leży w utrzymaniu konkurencyjności swoich przedsiębiorstw oraz tym, aby mogły one wejść na nowe rynki i korzystać z tych źródeł wzrostu.

W globalizacji nie chodzi wyłącznie o ułatwianie handlu i wymiany. Jej celem jest połączenie globalnych łańcuchów wartości oraz dostarczanie produktów, usług i technologii, których żadne państwo nie byłoby w stanie wyprodukować we własnym zakresie. Wspiera ona również tworzenie warunków dla zrównoważonego partnerstwa i rozwoju w poszczególnych krajach, począwszy od krajów sąsiadujących z Europą.

Zdolność UE do konkurencji międzynarodowej zaczyna się w obrębie jej własnych granic. UE czerpie znaczne korzyści ze swojej integracji z gospodarką światową, która to integracja opiera się na jej własnym rynku wewnętrznym: dwie trzecie unijnych obrotów towarami odbywa się obecnie w granicach UE. Globalny sukces przedsiębiorstw europejskich w handlu międzynarodowym odzwierciedla zatem nie tylko mocne strony poszczególnych krajów, lecz również, poprzez transgraniczne łańcuchy wartości, zaangażowanie dostawców z innych państw UE, którzy znacznie przyczyniają się do wzrostu konkurencyjności. Ponadto wiele wskazuje na to, że MŚP działające na rynkach międzynarodowych rozwijają się szybciej i są bardziej innowacyjne niż te, które ograniczają swoją działalność do rynków lokalnych.

Podczas kryzysu UE odniosła bezpośrednie korzyści z handlu jako siły napędowej wzrostu i była w stanie utrzymać silną pozycję na rynkach światowych. Przewiduje się, że w 2015 r., pomimo dużego uzależnienia od importu energii, gospodarka UE odnotuje nadwyżkę na rachunku obrotów bieżących w wysokości ok. 1,5 % PKB (skorygowanej o handel wewnątrzunijny) w porównaniu z deficytem w wysokości 0,5 % PKB w 2010 r. Tendencja ta odzwierciedla również fakt, że wielu państwom członkowskim udało się już odzyskać konkurencyjność i zwiększyć eksport.

Zmiany w zakresie wydajności oraz wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT)

Pod względem wzrostu gospodarczego Europa od trzydziestu lat pozostaje w tyle za innymi rozwiniętymi gospodarkami. Ta powiększająca się różnica w dużym stopniu wynika z niskiego wzrostu wydajności. W 1980 r. produkcja strefy euro wynosiła 90

% PKB na mieszkańca USA, podczas gdy obecnie wynosi ona ok. 70 %, a w przypadku niektórych gospodarek strefy euro mniej niż 60 %¹⁶. Często szacuje się, że reformy rynków produktów, usług i pracy, które są odpowiednio kalibrowane i przeprowadzane we właściwej kolejności zgodnie z potrzebami gospodarki, mogą potencjalnie prowadzić do znacznego wzrostu wydajności w perspektywie długoterminowej. Korzyści byłyby większe w krajach peryferyjnych ze względu na większy zakres reformy, ale również dzięki pozytywnym efektom zewnętrznym płynącym z głównej strefy euro. Zasadnicze znaczenie dla wzrostu wydajności ma również poprawa jakości kapitału ludzkiego, wydajność działalności badawczej, systemów kształcenia i szkolenia i ich zdolność do wspierania innowacji. Fakt, że ludność w wieku produkcyjnym w Europie starzeje się i jej liczba maleje sprawia, że zwiększenie wydajności jako źródła wzrostu gospodarczego nabiera jeszcze większego znaczenia.

Nowoczesne usługi łączności elektronicznej i internetowej, w tym administracji elektronicznej, są ważne same w sobie, ale są one również ważnymi dźwigniami wzrostu gospodarczego i wydajności dla całej gospodarki. Niższy poziom inwestycji w ICT i mniejsze korzystanie z nich w Europie odpowiadają w dużej mierze za różnice w wydajności pracy istniejące między UE a USA. Inwestycje UE w nowoczesną infrastrukturę komunikacyjną również pozostają w tyle za jej głównymi konkurentami, zwłaszcza w odniesieniu do infrastruktury ruchomej. Średnia prędkość ruchomej transmisji danych w UE jest o połowę niższa niż w USA¹⁷; ponadto na Europę przypada zaledwie 6% światowej liczby abonamentów telefonii komórkowej drugiej generacji (4G). W Korei Południowej sieć światłowodów doprowadzanych do domu obejmuje 58 % gospodarstw domowych, podczas gdy w Europie jest to tylko 5%. 54 % europejskich gospodarstw domowych ma dostęp do sieci nowej generacji mogących zapewnić przepustowość rzędu 30 Mb/s. W nowym systemie gospodarki opartym na danych przedsiębiorstwa europejskie są prawie nieobecne w łańcuchu wartości.

Rosnące zapotrzebowanie na zasoby i problematyka ochrony środowiska

W XX w. współczynnik wykorzystania paliw kopalnych na świecie wzrósł dwunastokrotnie, przy jednoczesnym wydobywaniu 34 razy więcej surowców materiałowych. Obecnie każda osoba w UE zużywa rocznie 15 ton surowców i generuje 5 ton odpadów, z których połowa trafia na składowisko odpadów. Przedsiębiorstwa borykają się z problemem rosnących kosztów podstawowych surowców, energii i minerałów, a brak bezpieczeństwa dostaw i niestabilność cen negatywnie wpływa na gospodarkę. Źródła surowców mineralnych, metali i energii, a także zasoby ryb, drewna, wody, żyznych gleb, czystego powietrza i biomasy oraz różnorodność biologiczna są zagrożone, podobnie jak stabilność systemu klimatycznego. Popyt na żywność, pasze i włókna może wzrosnąć do 2050 r. o 70 %, tymczasem 60 % światowych ekosystemów, które przyczyniają się do wytworzenia tych środków, uległo już degradacji lub jest wykorzystywane w sposób

¹⁶ MFW, „Jobs and Growth: supporting European Recovery”, 2014 r.

¹⁷ „The state of the Internet”, Akamai (4. kwartał 2012 r.), prognoza Cisco VNI Mobile (2013 r.).

niezrównoważony¹⁸. Jakość wody i poziom zanieczyszczenia powietrza nadal stanowią problem w wielu regionach Europy. Niezrównoważone użytkowanie gruntów powoduje zużycie żyznych gleb; jednocześnie postępuje degradacja gleby, a wykorzystanie zielonej infrastruktury jest nadal niewystarczające. Również niezrównoważone wykorzystywanie mórz stanowi zagrożenie dla kruchej równowagi ekosystemów morskich i wpływa na powiązane działania gospodarcze, takie jak rybołówstwo i turystyka.

Nasz system gospodarczy wciąż sprzyja nieefektywnemu korzystaniu z zasobów przez ustalanie cen na niektóre z nich poniżej rzeczywistych kosztów. Światowa Rada Biznesu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju szacuje, że do 2050 r. konieczne będzie czterokrotne lub nawet dziesięciokrotne zwiększenie efektywnej gospodarki zasobami, przy czym wprowadzenie istotnych udoskonaleń będzie niezbędne jeszcze przed 2020 r. Propagowanie bardziej efektywnego wykorzystania zasobów jest bardzo korzystne z komercyjnego punktu widzenia i powinno przyczynić się do poprawy konkurencyjności i rentowności. Może ono również mieć pozytywny wpływ na zatrudnienie i wzrost gospodarczy: w czasie kryzysu działania mające na celu poprawę efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym okazały się szczególnie pomocne w zwiększaniu lokalnego popytu na lokalne miejsca pracy i z czasem przyniosły oszczędności finansowe.

1.3. Postępy na drodze do osiągnięcia celów strategii „Europa 2020”

W tym kontekście postępy w realizacji celów strategii „Europa 2020” były siłą rzeczy bardzo zróżnicowane (zob. załącznik 2). Kryzys miał wyraźny wpływ na realizację strategii, w szczególności pod względem zatrudnienia i poziomu ubóstwa, i ograniczył postępy w osiąganiu innych celów, z wyjątkiem wpływu, jaki miał on na zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych. Przyczynił się on także do nasilenia różnic w wydajności między poszczególnymi państwami członkowskimi w kilku obszarach, takich jak zatrudnienie oraz badania i rozwój. Wpływ na postępy miał także różny stopień reakcji politycznej w całej UE.

Pomimo kryzysu zaobserwowano więcej pozytywnych tendencji strukturalnych, na przykład w poziomie wykształcenia, budowaniu bardziej zrównoważonego koszyka energetycznego i obniżeniu intensywności emisji dwutlenku węgla. Względna odporność stopy zatrudnienia w czasie kryzysu w niektórych krajach w połączeniu z postępami osiągniętymi w poprzednim okresie może również być odczytana jako oznaka poprawy wydajności rynku pracy w porównaniu z przeszłością.

W dalszej części przedstawiono główne zmiany w każdym z pięciu przedmiotowych obszarów.

Podniesienie wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat do co najmniej 75 %

W 2012 r. stopa zatrudnienia w UE wynosiła 68,4 %, podczas gdy w 2010 r. było to 68,5 %, a w szczytowym roku 2008 r. zatrudnienie wzrosło 70,3 %. W oparciu o ostatnie tendencje przewiduje się jej wzrost do około 72 % w 2020 r. W przypadku

---

¹⁸ COM(2011)571.

osiągnięcia celów krajowych wzrosłaby ona do 74 %, czyli nieco poniżej celu wyznaczonego na 2020 r.

Wyniki krajowe są bardzo różnorodne; w Szwecji i w Niemczech stopy zatrudnienia są wysokie i bliskie celów krajowych, podczas gdy w Hiszpanii, Grecji, Bułgarii i na Węgrzech wskaźniki są najniższe. Większość krajów osiągających najlepsze wyniki pod względem zatrudnienia odnotowała znaczne postępy od 2000 r. Jednak znaczny spadek zatrudnienia w latach 2000–2012 uderzył w większość państw członkowskich, które obecnie mają najniższe wskaźniki. Kwestia zatrudnienia jest również bardzo zróżnicowana w zależności od regionu, co wskazuje na rozbieżności i ograniczoną mobilność geograficzną w całej UE. Jednak w czasie kryzysu wiele państw członkowskich rozpoczęło realizację reform rynku pracy, które uodpornią ten rynek na przyszłość, nawet jeśli na wyniki trzeba będzie poczekać.

Aby osiągnąć docelową wartość 75 %, konieczne będzie ok. 16 mln dodatkowych zatrudnionych kobiet i mężczyzn. Duża część młodych i dobrze wykształconych pracowników będzie gotowa do podjęcia pracy, jednak zbliżenie się do osiągnięcia celu wymagałoby również wykorzystania potencjału siły roboczej złożonej w dużej mierze z kobiet, osób starszych, a także jak dotąd nieaktywnych dorosłych, w tym migrantów. Ostatnie dwie grupy są zwykle mniej wykształcone niż reszta siły roboczej. Oznacza to, że ich aktywacja zawodowa może okazać się trudniejsza, lecz również, że osoby te najprawdopodobniej dołączą do mniej wykwalifikowanych pracowników mimo dowodów wskazujących na to, że w przyszłości główne zapotrzebowanie będzie raczej dotyczyć pracowników wysoko wykwalifikowanych niż tych z niskimi kwalifikacjami. Aktywna polityka rynku pracy w połączeniu ze strategiami uczenia się przez całe życie i kompleksową polityką integracji mają zatem zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia celów dotyczących zatrudnienia.

Zwiększenie publicznych i prywatnych inwestycji ogółem w badania i rozwój do 3 % PKB

W obliczu poziomu 2,06 % osiągniętego w 2012 r. i ograniczonych postępów w miarę upływu czasu, osiągnięcie docelowego poziomu 3 % do 2020 r. jest raczej mało prawdopodobne. Inwestycje w dziedzinie badań i rozwoju mają wzrosnąć do 2,2 % do roku 2020. Jeżeli państwa członkowskie osiągną swoje cele krajowe, udział ten może wynieść 2,6 %.

Od 2000 r. większość państw członkowskich zwiększyła poziom publicznych i prywatnych inwestycji w badania i rozwój (z wyjątkiem niektórych krajów, takich jak Chorwacja, Luksemburg, Wielka Brytania i Szwecja). Najszybszy wzrost między 2000 a 2012 r. osiągnęła Estonia, która obecnie plasuje się powyżej średniej UE w tej dziedzinie.

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych co najmniej o 20 % w porównaniu z poziomem z 1990 r., zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii końcowej do 20 % oraz dążenie do zwiększenia efektywności energetycznej o 20 %

Cele te są zasadniczo możliwe do osiągnięcia do 2020 r., a postępy są już dostrzegalne:

- przed 2012 r. UE już ograniczyła o 18 % emisję gazów cieplarnianych. Obecne strategie w zakresie klimatu i energii przyniosły wyniki, przy czym znaczny udział w redukcji emisji miało również spowolnienie gospodarcze. Bez względu na obecne ożywienie gospodarcze oraz w związku z usprawnieniami strukturalnymi można się spodziewać, że do 2020 r. nastąpi dalszy postęp, który może doprowadzić do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych do 24 % w porównaniu z 1990 r., co oznaczałoby przekroczenie założonego celu¹⁹. Jednak zgodnie z prognozami krajowymi w przypadku 13 państw członkowskich istniejące strategie nie wystarczą do osiągnięcia celów krajowych do 2020 r.
- Udział energii ze źródeł odnawialnych w 2012 r. już wyniósł 14,4%²⁰ w porównaniu z 7,5% w 2000 r.²¹. Cel 20 % udziału do 2020 r. wydaje się możliwy do osiągnięcia i może zostać przekroczony (około 21 %). Postęp ten oznacza, że UE jest światowym liderem pod względem globalnych inwestycji w odnawialne źródła energii. Na przykład do końca 2012 r. w UE zainstalowano ok. 44 % światowej energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych (z wyłączeniem energii elektrycznej uzyskiwanej w hydroelektrowniach).
- Zużycie energii pierwotnej spadło o około 8 % między 2006 (najwyższe zużycie) a 2012 r. Aby osiągnąć założony cel, konieczne byłoby dalsze zmniejszenie zużycia o 6,3 % do 2020 r. Spadek zużycia w dużej mierze wiąże się ze spowolnieniem gospodarczym, tak więc ożywienie może ograniczyć postępy w osiągnięciu celu. Zachodzą jednak również pewne zmiany strukturalne: energochłonność gospodarki UE w latach 1995-2011 spadła o 24 %, podczas gdy poprawa w przemyśle wyniosła ok. 30%.

Ogólnie rzecz biorąc, poza krótkoterminowymi skutkami kryzysu, UE jest na dobrej drodze do uniezależnienia wzrostu działalności gospodarczej od emisji gazów cieplarnianych; w latach 1990–2012 unijny PKB wzrósł o 45 %, zaś poziom emisji spadł o 18 %.

Zmniejszenie odsetka młodych ludzi przedwcześnie kończących naukę do poniżej 10 % oraz zwiększenie odsetka osób w wieku 30-34 lat posiadających wyższe wykształcenie do co najmniej 40 %

Cele te są zasadniczo możliwe do osiągnięcia do 2020 r.

- Odsetek osób przedwcześnie kończących naukę spadł z 15,7 % w 2005 r. do 12,7 % w 2012 r., przy czym połowa państw członkowskich już osiągnęła swoje cele lub jest tego bliska. Część tego spadku można przypisać trudniejszym warunkom

¹⁹ W styczniu 2014 r. Komisja wprowadziła ramy polityki w zakresie klimatu i energii do 2030 r. Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 40 % poniżej poziomu z roku 1990, ogólnounijny wiążący cel w postaci co najmniej 27 % udziału energii ze źródeł odnawialnych oraz powrót ambicji w dziedzinie polityki dotyczącej efektywności energetycznej to jedne z głównych celów nowych ram – COM(2014)15.

²⁰ EurObserv'ER.

²¹ Badanie zleczone przez Komisję Europejską.

zatrudnienia, są jednak również dowody na zmiany strukturalne i tendencja ta utrzyma się, nawet jeśli jej tempo będzie nieco wolniejsze.

- Odsetek młodych ludzi posiadających wyższe wykształcenie wzrósł z 27,9 % w 2005 r. do 35,7 % w 2012 r. Mimo możliwych różnic między poszczególnymi państwami tendencję tę uznaje się za strukturalną i oczekuje się, że cel wyznaczony na 2020 r. zostanie osiągnięty.

Uchronienie co najmniej 20 mln ludzi przed ryzykiem ubóstwa i wykluczenia społecznego

Liczba osób narażonych na ubóstwo i wykluczenie społeczne w UE (w tym osób narażonych na ubóstwo finansowe, żyjących w niedostatku materialnym lub w gospodarstwach domowych dotkniętych bezrobociem) wzrosła ze 114 mln w 2009 r.²² do 124 mln w 2012 r.

UE oddaliła się więc od swego celu — który liczbowo równy jest 96,4 mln osób do 2020 r. — i nie widać oznak szybkiego postępu w zaradzeniu tej sytuacji; do 2020 r. liczba osób zagrożonych ubóstwem może wynosić ok. 100 mln. W niektórych państwach członkowskich sytuacja jest szczególnie zła w wyniku pogłębiającej się deprivacji materialnej i rosnącej liczby gospodarstw domowych dotkniętych bezrobociem. Kryzys ujawnił potrzebę skutecznych systemów ochrony socjalnej.

2. CZY STRATEGIA „EUROPA 2020” SPEŁNIŁA SWOJĄ ROLE?

Można dyskutować o tym, czy i w jakim stopniu strategia „Europa 2020” odegrała jakąś rolę w opisanych powyżej tendencjach. Przewidziane na koniec bieżącego roku konsultacje społeczne będą miały duże znaczenie dla zebrania dowodów i wniesienia wkładu w proces przeglądu. Niemniej jednak możliwe jest wyciągnięcie kilku wstępnych wniosków dotyczących głównych cech strategii.

2.1. Funkcja celów

Pięć nadrzędnych celów określonych w 2010 r. przedstawiono jako ambitne, lecz możliwe do osiągnięcia cele polityki UE. Duże znaczenie w analizowaniu tendencji w poszczególnych państwach członkowskich mają również wskaźniki. Poza kwestią liczbowego ujęcia, przyczyniają się one także do zmiany jakości i rodzaju modelu wzrostu gospodarczego Europy. Jak wykazano powyżej, dokonany dotychczas postęp jest niejednoznaczny.

Stosowanie celów i wskaźników jest regularnie przedmiotem dialogu na poziomie UE. Ostatnio poświęcono tej kwestii szczególną uwagę w kontekście prac zmierzających do wzmocnienia zarządzania gospodarką UE i pogłębienia Unii Gospodarczej i Walutowej (UGW). Komisja złożyła sprawozdanie z zakresu wskaźników stosowanych i istniejących na poziomie UE.

Nadrzędne cele strategii „Europa 2020” mają szereg nieodłącznych ograniczeń.

---

²² Dane dla UE27.

- Cele te nie są wyczerpujące. Na poziomie UE istnieje wiele wymiernych celów i wskaźników w celu monitorowania wydajności w kontekście czasu, krajów i poszczególnych obszarów polityki. Niektóre kluczowe wskaźniki z tych najczęściej komentowanych są stosowane do oceniania finansów publicznych w ramach paktu stabilności i wzrostu. Opracowano też nową tablicę wyników, by wspierać zapobieganie zaburzeniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowanie w ramach nowej procedury UE dotyczącej zakłóceń równowagi makroekonomicznej, jak również nową tablicę wyników zawierającą kluczowe wskaźniki dotyczące zatrudnienia i rozwoju społecznego. W kilku obszarach polityki istnieją również inne cele, często uzgadniane przez różne składy Rady na przestrzeni lat, na przykład dotyczące zasięgu łączności szerokopasmowej w kontekście inicjatywy przewodniej „Europejska agenda cyfrowa”. Istnieje więc tendencja, by proponować dodawanie lub zastępowanie wskaźników w dłuższym okresie czasu, należy się jednak starać — podobnie jak w przypadku strategii lizbońskiej — uniknąć rozmycia priorytetów i skoncentrować uwagę na najważniejszych elementach.
- Cele te są politycznie wiążące. W przeciwieństwie do paktu stabilności i wzrostu czy nawet do nowej procedury UE dotyczącej zakłóceń równowagi makroekonomicznej, w przypadku których wartości referencyjne lub wartości odniesienia ustala się zgodnie z prawnie wiążącymi ramami obejmującymi ewentualne sankcje, cele strategii „Europa 2020” są zasadniczo celami politycznymi. Są jednak dwa ważne wyjątki od tej zasady: cele dotyczące redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz wykorzystania energii odnawialnej, oparte na prawnie wiążących ramach na poziomie UE, obejmujących wartości, które mają zostać osiągnięte na poziomie krajowym do końca 2020 r. Polityczny charakter celów odzwierciedla podstawową rolę, jakiej oczekuje się od rządów krajowych w kontekście strategii, zgodnie z zasadą pomocniczości. Okazało się na przykład, że trudno jest uzgodnić cele w zakresie edukacji na poziomie UE, a państwa członkowskie nie mogły dojść do porozumienia co do jednolitego wskaźnika wyrażającego cel dotyczący zmniejszenia liczby osób zagrożonych ubóstwem, dlatego też powszechnie używa się wskaźnika złożonego z 3 elementów.
- Nadal konieczna jest ocena jakościowa. Każdy cel ma swoje ograniczenia. Cel w zakresie badań i rozwoju to przede wszystkim cel, gdzie określa się „wkład”, podając udział wydatków publicznych i prywatnych. Dlatego też jako uzupełnienie tego celu Rada Europejska zaproponowała zastosowanie dodatkowego wskaźnika, który jest opracowywany przez Komisję Europejską, badającego również „wyniki” innowacyjności²³. Podobnie cele w zakresie zatrudnienia i edukacji nie mówią wiele o jakości wykonywanej pracy lub o poziomie czy adekwatności zdobytych umiejętności. Ponadto za średnimi na poziomie unijnym lub krajowym często kryją się bardzo znaczące różnice pod względem wieku, płci lub regionu. Dodatkowe wskaźniki, bardziej szczegółowe analizy, jak również informacje dotyczące jakości są zatem

²³

COM(2013)624

istotne dla interpretacji celów i rzeczywistej sytuacji w państwach członkowskich. Należy również pamiętać, że niektóre cele, takie jak te dotyczące edukacji, bardziej bezpośrednio podlegają organom publicznym, podczas gdy inne — np. zatrudnienie lub wydatki na badania i rozwój — odzwierciedlają szersze trendy ekonomiczne.

Nadrzędne cele mają jednak kilka wyraźnych zalet:

- pokazują one dynamiczne zmiany promowane w ramach strategii „Europa 2020”. W UE nie brakuje wskaźników, mimo to obecny zestaw celów pozwala skoncentrować się na trzech aspektach modelu inteligentnego i trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, za którym opowiedziano się w strategii. W tym kontekście cele wyznaczają długoterminowy kierunek, konieczny do utrzymania przyszłości Europy, i służą jako wartości odniesienia przy ustalaniu kierunku polityki. Ponadto są one ze sobą blisko powiązane i wzajemnie się wzmacniają: postępy w jednym obszarze przyczyniają się do postępów w innym.
- Cele są dla polityki niczym kotwice. Jak widać w załączniku, państwa członkowskie przekuły cele UE na własne cele na poziomie krajowym. Ich istnienie pozwala na przejrzyste porównanie różnych tematów i krajów, chociaż stopień rozpowszechniania informacji o nich oraz poziom ambicji różnią się między krajami. Na przykład w uzupełnieniu do ogólnego celu dotyczącego zatrudnienia niektóre państwa członkowskie (Belgia, Republika Czeska, Niemcy, Hiszpania, Francja, Litwa) postanowiły ustanowić cele krajowe z podziałem na płeć, udostępniając w ten sposób docelowe wskaźniki zatrudnienia dla kobiet. Cele krajowe nie są jednak wystarczająco ambitne, aby wspólnie umożliwić osiągnięcie ambicji na poziomie UE. Umożliwiają one również monitorowanie i omawianie postępów na poziomie UE. Odegrały one już na przykład ważną rolę w analizie leżącej u podstaw zaleceń dla poszczególnych krajów oraz w dyskusji na temat priorytetów programowania europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w latach 2014–2020 (zob. poniżej).
- Cele te są łatwe do monitorowania. Fakty i liczby dotyczące celów — jak również wiele innych powiązanych wskaźników — są łatwo dostępne za pośrednictwem Eurostatu, urzędu statystycznego UE. Doświadczenia innych instytucji międzynarodowych, takich jak OECD i jej prace nad „jakością życia” lub badania PISA dotyczące sprawności czytania, czy też prace Banku Światowego w zakresie łatwości prowadzenia działalności gospodarczej również wykazały, że ukierunkowane analizy są skutecznym narzędziem komunikacji.

Cele to nie wszystko. Z pełną świadomością ich ograniczeń można jednak stwierdzić, że nadrzędne cele strategii „Europa 2020” przyczyniają się do mierzenia różnych aspektów strategii i do wytyczania kierunku, pomagając w ten sposób w kierowaniu świadomością i uwagą polityczną na szczeblu krajowym i unijnym.

2.2. Rola inicjatyw przewodnich i powiązanych dźwigni na poziomie UE

Inicjatywy przewodnie przedstawione w 2010 r. były mini-programami prac dla najważniejszych obszarów strategii. Określono w nich pewne konkretne działania zarówno na szczeblu UE, jak i krajowym w obszarach tematycznych (zob. załącznik 3). Większość zaplanowanych na początku inicjatyw Komisja już przedstawiła i wiele z nich zostało przyjętych, lecz jest jeszcze za wcześnie, aby móc ocenić ich następstwa i wpływ.

Główne działania polityczne i legislacyjne na szczeblu UE Komisja przedstawiła jako część swego rocznego programu prac i omówiła je z innymi instytucjami, nieuniknione więc było, że musiało upłynąć nieco czasu, zanim zostały przyjęte i wdrożone. Przygotowano również inne inicjatywy, czasem wspierane ze środków UE, z zakresu „prawa miękkiego”, często w ścisłej współpracy z właściwymi ministerstwami i zainteresowanymi stronami w odpowiednich obszarach polityki. Inicjatywy te mogły mieć bardziej bezpośredni wpływ na sytuację w krajach członkowskich. W okresie konsultacji Komisja będzie zbierać dane dotyczące tego wpływu.

Oprócz pełnienia roli katalizatora działań na szczeblu UE, inicjatywy przewodnie stały się również pewnym dziedzictwem:

- przyczyniły się do wzajemnego uczenia się i zwiększenia wiedzy na poziomie UE w pewnych obszarach, m.in. w drodze tworzenia sieci kontaktów i zbierania dowodów. Opracowano np. specjalny mechanizm monitorowania w celu oceny postępów państw członkowskich we wdrażaniu europejskiej przestrzeni badawczej. Inne przykłady to zgromadzenie cyfrowe z udziałem zainteresowanych podmiotów cyfrowych, coroczna tabela wyników agendy cyfrowej oraz zwiększony nacisk na kwestie konkurencyjności w przemyśle w kilku obszarach polityki.
- W pewnych okresach służyły one za wskazówki w kwestii wykorzystania funduszy UE w latach 2007-2013 i wykorzystano je jako ramy planowania funduszy unijnych na lata 2014-2020. Jednym z przykładów było zainicjowanie przez Komisję w styczniu 2012 r. grup zadaniowych ds. młodzieży, aby pomóc tym państwom członkowskim, które najbardziej ucierpiały z powodu rosnącego bezrobocia wśród młodzieży, w przekierowaniu środków UE na ten priorytet. Inne przykłady dotyczą nowego zintegrowanego podejścia programu Erasmus + i nowego programu „Horyzont 2020” — unijnego programu finansowania badań i innowacji — który kładzie nacisk na wybitne osiągnięcia naukowe, wiodącą pozycję w przemyśle i znaczenie walki z wyzwaniem społecznym, a tym samym uzupełnia cele partnerstw innowacyjnych przewidzianych w ramach inicjatyw przewodnich. Ponadto wprowadzono specjalne przeznaczenie środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na inwestycje w gospodarkę niskoemisyjną.
- Kilka z nich wywołało lub zainspirowało działania polityczne w państwach członkowskich, w tym na szczeblu regionalnym i krajowym w celu uzupełnienia inicjatyw UE, na przykład w takich dziedzinach jak gospodarka cyfrowa lub badania i innowacje. Przykładowo rozwój strategii inteligentnej

specjalizacji na poziomie krajowym i regionalnym przyczynia się do wzrostu gospodarczego związanego z konkretnym miejscem. Ponadto ponad 20 państw członkowskich oraz regionów zainicjowało swoje programy agendy cyfrowej.

Oprócz inicjatyw przewodnich, cele i środki strategii „Europa 2020” były promowane za pośrednictwem trzech głównych obszarów polityki na szczeblu UE.

- Jednolity rynek europejski liczący ponad 500 mln konsumentów jest nadal najbardziej skuteczną dźwignią wzrostu gospodarczego na szczeblu UE. Podjęto nowe kroki w celu lepszego wykorzystania jego potencjału. W Akcie o jednolitym rynku (I i II) określono 24 główne działania, np. w dziedzinie gospodarki cyfrowej, energii, transportu, zamówień publicznych i ochrony konsumentów, które zostały przyjęte lub są bliskie przyjęcia przez prawodawcę. Przygotowywane jest roczne sprawozdanie na temat stanu integracji w celu monitorowania postępów i określenia obszarów wymagających działania. Polityka konkurencji również wspiera cele jednolitego rynku. W dziedzinach takich jak długoterminowe finansowanie gospodarki wprowadzono strategiczne planowanie i konsultacje.
- Mimo że budżet UE stanowi jedynie około 1 % PKB UE, może on być ważnym czynnikiem pobudzającym wzrost gospodarczy. Nowe ramy finansowe UE na lata 2014-2020 są ściśle powiązane z priorytetami strategii „Europa 2020”, jak wynika z odnowionych programów na szczeblu UE oraz wyboru priorytetów dotyczących inwestowania funduszy UE w państwach członkowskich, w tym pod względem warunkowości pomocy UE.
- Plan działań zewnętrznych UE jest ważnym źródłem potencjalnego wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, można jednak uczynić więcej w zakresie lepszego łączenia polityki wewnętrznej i zewnętrznej UE i zadbania o to, aby Europa mówiła jednym głosem. Handel stał się ważną siłą napędową wzrostu i zatrudnienia ze względu na rolę popytu zewnętrznego oraz na szeroki zakres strategii UE. Negocjacje ze Stanami Zjednoczonymi i Japonią powinny zaowocować ambitnymi umowami i przynieść znaczne korzyści gospodarcze. W obszarach takich jak polityka rozwoju, światowe standardy, zmniejszanie ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi lub przeciwdziałanie zmianie klimatu UE jest i będzie bardzo aktywnym partnerem na arenie światowej, propagując swoje cele, wartości i interesy.

2.3. Rola europejskiego semestru

Od czasu przyjęcia strategii „Europa 2020” zarządzanie gospodarką UE zostało znacznie wzmocnione (zob. ramka 1). Europejski semestr stał się kluczowy dla przeprowadzenia reform na poziomie krajowym i unijnym poprzez koordynację polityki gospodarczej, gwarantując, że UE i jej państwa członkowskie koordynują swoje polityki gospodarcze oraz wysiłki na rzecz promowania wzrostu gospodarczego i zatrudnienia.

Główne etapy europejskiego semestru są opisane w załączniku 1: cykl uruchamiany jest co roku przez roczną analizę wzrostu gospodarczego przygotowywaną przez Komisję, w której określa się priorytety dla UE. Priorytety te wykorzystywane są w

dyskusjach państw członkowskich w ramach przygotowań do wiosennego posiedzenia Rady Europejskiej oraz w przygotowywaniu krajowych programów reform oraz programów stabilności lub konwergencji, które są przedstawiane w kwietniu. Dokonana przez Komisję ocena tych programów znajduje odzwierciedlenie w zaleceniach dla poszczególnych krajów, a następnie jest zatwierdzana przez Radę i Radę Europejską. Parlament Europejski również aktywnie włączył się w ten proces, czego przykładem jest „parlamentarny tydzień” na początku stycznia poświęcony dyskusji na temat ogólnych priorytetów, a także regularne „dialogi gospodarcze” przeprowadzane z najważniejszymi podmiotami na szczeblu unijnym i krajowym. Zwiększono również zaangażowanie partnerów społecznych w europejski semestr²⁴.

Cele strategii „Europa 2020” są omawiane są w ramach europejskiego semestru i zawierają się w jej różnych etapach: są one uwzględniane w wyborze priorytetów rocznej analizy wzrostu gospodarczego; są nieodłączną częścią analizy będącej podłożem corocznych zaleceń dla poszczególnych krajów; państwa członkowskie proszone są o składanie sprawozdań na temat postępów w osiągnięciu wyznaczonych przez siebie celów w swoich programach krajowych.

Można już dostrzec pierwsze sukcesy:

- europejski semestr stanowi wiarygodne ramy wdrażania polityki; coroczne zalecenia dla poszczególnych krajów przynoszą pierwsze wyniki pod względem reform politycznych, co widać w rocznej analizie wzrostu gospodarczego z 2014 r.²⁵. Połączenie priorytetów UE i zaleceń dla poszczególnych krajów jest niezbędne w celu uwzględnienia szczególnych warunków każdego państwa członkowskiego. Wspólne cele wyznaczają kierunek i ułatwiają postęp w kierunku wspólnego programu reform i modernizacji, jednak UE nie stosuje jednego uniwersalnego podejścia; zamiast tego dostosowuje swoje wskazówki do sytuacji każdego państwa członkowskiego, jak również do danego momentu w czasie.
- Europejski semestr zapewnia zintegrowany nadzór oraz przyczynia się do pogodzenia priorytetów gospodarczych i budżetowych. Innymi słowy, podkreśla on znaczenie osiągnięcia i utrzymania zdrowych finansów publicznych i uwolnienia potencjału wzrostu gospodarki, uwzględniając sytuację poszczególnych krajów i całej UE.
- Europejski semestr pomógł zacieśnić kontakty między UE i poziomem krajowym oraz zwiększyć współdziałanie między państwami członkowskimi, przyczyniając się do jedności UE. Harmonogram i procedury europejskiego semestru zostały już określone i stabilizują się. Semestr przewiduje aktywne dyskusje na szczeblu UE, aby zapobiegać powstawaniu lub pogarszaniu się problemów (przed podjęciem decyzji na szczeblu krajowym) oraz regularne monitorowanie postępów (z doradztwem oraz ewentualnymi sankcjami, jeśli niezbędne jest podjęcie działań naprawczych).

---

²⁴ COM (2013) 690, Wzmocnienie społecznego wymiaru unii gospodarczej i walutowej, 2.10.2013.

²⁵ COM(2013)800.

- Wzmocniono zdolności w zakresie analiz i monitorowania na poziomie UE. Nowy sposób zarządzania gospodarką w UE opiera się na silniejszej i bardziej zintegrowanej bazie dowodowej wykorzystywanej do celów wdrażania, lepiej wykorzystując wspólne ramy analityczne, wskaźniki i oceny prowadzonej polityki. Doświadczenia państw objętych programami dostosowań makroekonomicznych, a więc pozostających poza oficjalnymi procedurami europejskiego semestru, są ekstremalnym, lecz ważnym sprawdzianem: Komisja oraz liczne państwa członkowskie musiały uruchomić znaczne zasoby, również w terenie, aby zapewnić bezpośrednie i konkretne wsparcie tym państwom członkowskim w drodze doradztwa politycznego oraz pomocy technicznej na poziomie administracyjnym. Jest to dobry przykład tego, na jaką skalę można zmobilizować wspólną wiedzę ekspercką w UE.
- Niektóre pomysły są nadal przedmiotem dyskusji w celu uzupełnienia struktury UGW, jak na przykład mechanizm ułatwiający koordynację *ex ante* planów głównych reform gospodarczych, które mogą mieć istotne skutki uboczne na pozostałe państwa członkowskie, jak również kwestie wspólnie uzgodnionych ustaleń umownych i powiązanych mechanizmów solidarności (tj. zachęt finansowych).

Widoczne są również pewne wstępne wyzwania i ograniczenia:

- czasem konieczność reakcji na nieuchronność kryzysu powodowała, że niełatwo było pogodzić naglące kwestie krótkoterminowe z długoterminowymi potrzebami. W charakterze zaleceń dla poszczególnych krajów leży, aby koncentrować się wyłącznie na wybranych obszarach i proponować konkretne kroki na najbliższy rok, akceptując fakt, że nie wszystko można zrobić od razu. Jednocześnie istotne jest, aby takim działaniom towarzyszyła jasna wizja ich długoterminowego kierunku. W wielu przypadkach zalecenia dla poszczególnych krajów na 2013 r. podkreślają potrzebę utrzymania niektórych wydatków pobudzających wzrost gospodarczy przy jednoczesnym przestrzeganiu celów budżetowych. W miarę wychodzenia Europy z kryzysu sytuacje nadzwyczajne powinny być coraz rzadziej priorytetami.
- Skuteczność realizacji semestru nie zależy tylko od zaangażowania każdego z państw członkowskich, przede wszystkim w osiągnięciu celów określonych w zaleceniach, ale także od wspólnej zdolności podmiotów UE do traktowania tych kwestii jako przedmiotu wspólnego zainteresowania oraz zapewnienia silnego wielostronnego nadzoru. W tym względzie dobrze byłoby lepiej wyjaśnić i podkreślić rolę poszczególnych podmiotów. Na przykład różne składy Rady wzmocniły wzajemną ocenę i nadzór wielostronny.
- Ważnym warunkiem wstępnym sukcesu jest świadomość i odpowiedzialność wszystkich zainteresowanych uczestników — rządów, parlamentów, władz regionalnych i lokalnych, partnerów społecznych i wszystkich podmiotów. W wielu państwach członkowskich można wciąż poprawić zaangażowanie poszczególnych zainteresowanych podmiotów w realizację strategii. W tym kontekście należy ponownie ocenić rolę krajowych programów reform. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Komitet Regionów były szczególnie aktywne na poziomie europejskim, dokładnie monitorując

wdrażanie strategii „Europa 2020” oraz mobilizując działania w państwach członkowskich, w tym na szczeblu regionalnym i lokalnym, a także odzwierciedlając wielopoziomą strukturę rządów w UE. Komisja wzmocniła również swoją obecność w państwach członkowskich, aby poprawić jakość swego zaangażowania wobec władz i zainteresowanych podmiotów w państwach członkowskich.

- Duża liczba procedur, dokumentów i kroków prawnych na poziomie UE grozi przeciążeniem procesu i brakiem przejrzystości. Zmiany w harmonogramie mogą również zaszkodzić kwestii odpowiedzialności niektórych podmiotów. Wyzwaniem na nadchodzące lata jest zatem wzmocnienie infrastruktury instytucjonalnej i administracyjnej, na której opiera się europejski semestr, przy jednoczesnym zapewnieniu, że pozostanie on procesem opartym na strategii politycznej i jasno ukierunkowanym, a nie biurokratycznym.

Tegoroczny przegląd europejskiego semestru w połączeniu z przeglądem strategii „Europa 2020” jest zatem przeprowadzany w odpowiednim momencie.

WNIOSKI

Przyczyny dla których strategia „Europa 2020” jest konieczna, są tak samo naglące w 2014 r., jak były w 2010 r.

Na przestrzeni ostatnich dziesięcioleci UE była synonimem głębszej integracji gospodarczej, czego skutkiem jest wzrost przepływu towarów, usług i finansów w całej UE. Zaowocowało to zbieżnością dochodów i poziomu życia w poszczególnych krajach, wskutek czego mówi się o UE jako o wyjątkowej w skali światowej „maszynie konwergencji”²⁶. Wskutek skumulowanych zaburzeń równowagi oraz presji wywołanej kryzysem ten proces konwergencji uległ spowolnieniu, a w niektórych regionach Europy nawet uwstecznieniu.

Wychodząc z najgorszego od pokolenia kryzysu gospodarczego i finansowego, UE musi wzmocnić swoją strategię inteligentnego i zrównoważonego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, aby móc spełnić oczekiwania swoich obywateli i utrzymać swą rolę w świecie. To dobry moment na dokonanie przeglądu strategii, tak aby można było określić właściwe pokryzysowe priorytety polityczne dla UE na drugą połowę dziesięciolecia przed rokiem 2020.

Analiza przedstawiona w niniejszym komunikacie pokazuje, że doświadczenie w osiągnięciu celów i realizowaniu inicjatyw przewodnich strategii „Europa 2020” są mieszane. UE jest w stanie osiągnąć swoje cele lub zbliżyć się do ich osiągnięcia w zakresie edukacji, klimatu i energii, ale nie w zakresie zatrudnienia, badań naukowych i rozwoju lub w zakresie walki z ubóstwem. Jednak określenie celów UE pomogło skoncentrować się na bardziej długofalowych, podstawowych kwestiach, które mają decydujące znaczenie dla przyszłości społeczeństwa i gospodarki UE. Przełożenie tych celów na poziomie krajowym pomogło również zidentyfikować kilka

²⁶ Bank Światowy, „Golden growth – restoring the lustre of the European economic model”, 2012 r.

niewygodnych tendencji — rosnącą przepaść pomiędzy państwami członkowskimi osiągającymi najlepsze i najgorsze wyniki oraz pogłębianie się różnic między regionami wewnątrz państw członkowskich i poza ich granicami. Kryzys uwypuklił również rosnące nierówności w podziale bogactwa i dochodów. Doświadczenie pokazuje również, że aktywne zaangażowanie i udział regionów i miast, które odpowiadają za realizację wielu polityk UE, miały ogromne znaczenie w osiąganiu celów strategii „Europa 2020”. Są to wyzwania, które trzeba wziąć pod uwagę w kontekście przeglądu i późniejszych korekt strategii.

Zarządzanie gospodarką w UE, wdrażane corocznie w ramach europejskiego semestru, zostało znacznie wzmocnione w ostatnich latach i jest potencjalnie silnym narzędziem realizacji pokryzysowych priorytetów, które będzie potrzebne, aby osiągnąć cele strategii „Europa 2020”. Kluczowe obszary polityki UE, takie jak wieloletnie ramy finansowe na lata 2014-2020 i ich różne programy, zostały sformułowane w celu uwzględnienia doświadczeń wyniesionych z europejskiego semestru oraz aby wspierać osiągnięcie celów strategii „Europa 2020”. Mają one zapewnić podstawę, na której można budować przyszłą politykę na szczeblu unijnym i krajowym.

W niniejszym komunikacie Komisja przedstawiła własną analizę tego, co osiągnięto w ramach strategii „Europa 2020” do tej pory. Pod wieloma względami okres ten wykorzystano w celu stworzenia podstaw dla wyników, które powinny pojawić się w nadchodzących latach. Komisja starała się również pokazać wpływ kryzysu na oczekiwane wyniki.

Na tym etapie Komisja nie wyciągnęła wniosków dotyczących polityki ani nie przedstawiła zaleceń w tym zakresie. Biorąc pod uwagę ogrom zmian, jakie UE, państwa członkowskie, miasta i regiony przeszły w wyniku kryzysu, Komisja uznaje za konieczne przeprowadzenie ogólnounijnych konsultacji ze wszystkimi zainteresowanymi stronami na temat wniosków, jakie można wyciągnąć z doświadczeń, oraz najważniejszych czynników, które powinny kształtować kolejne etapy pokryzysowej strategii UE na rzecz wzrostu gospodarczego. Komisja przeprowadzi konsultacje społeczne oparte na analizie przedstawionej w niniejszym komunikacie, w ramach których zaprosi wszystkie zainteresowane strony do zgłaszania swoich uwag. Po zakończeniu konsultacji na początku 2015 r. Komisja przedstawi wnioski legislacyjne dotyczące realizacji strategii.

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 5.3.2014 r.
COM(2014) 130 final

ANNEXES 1 to 3

ZAŁĄCZNIKI

do

KOMUNIKATU KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW

**Podsumowanie realizacji strategii „Europa 2020” na rzecz inteligentnego, trwałego
wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu**

Załącznik I: Europejski semestr – kluczowe kroki

	Listopad	Grudzień	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik
Komisja Europejska	<p>▶ Jesienne prognozy gospodarcze</p> <p>Komisja publikuje roczną analizę wzrostu gospodarczego (AGS) i sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania (AMR)</p> <p>Komisja opiniuje projekty planów budżetowych</p> <p><i>Strefa euro</i></p> <p>AGS AMR</p>		<p>▶ Zimowe prognozy gospodarcze</p> <p>Spotkanie dwustronne z państwami członkowskimi</p> <p>Komisja publikuje szczegółowe oceny sytuacji państw, którym grozi potencjalne ryzyko</p> <p>Spotkanie dwustronne z państwami członkowskimi</p> <p>IDR</p>			<p>▶ Wiosenne prognozy gospodarcze</p> <p>Spotkanie dwustronne z państwami członkowskimi</p> <p>CSR</p>			<p>Spotkanie dwustronne z państwami członkowskimi</p>			
Rada Europejska / Rada	<p><i>Strefa euro</i></p> <p>Ministrowie finansów omawiają opinie na temat projektów planów budżetowych</p>		<p>Ministrowie rządów krajowych przyjmują konkluzje w sprawie AGS i AMR oraz uzgadniają główne obszary priorytetowe</p> <p>AGS AMR</p>			<p>Przywódcy UE przyjmują priorytety gospodarcze w oparciu o AGS</p> <p>AGS</p>			<p>Ministrowie rządów krajowych omawiają CSR</p> <p>Przywódcy UE zatwierdzają ostateczne CSR</p> <p>CSR CSR</p>			
Państwa członkowskie	<p>Państwa członkowskie uchwalają budżety</p>		<p>Państwa członkowskie przedstawiają swoje programy stabilności lub konwergencji (dotyczące polityki budżetowej) i krajowe programy reform (dotyczące polityki gospodarczej)</p>			<p>Państwa członkowskie przedstawiają projekty planów budżetowych i programy partnerstwa gospodarczego (państwa objęte EDP)</p> <p><i>Strefa euro</i></p>						
Parlament Europejski	<p>Debata / rezolucja w sprawie AGS</p> <p>AGS</p>			<p>Debata / rezolucja w sprawie europejskiego semestru oraz CSR</p> <p>CSR</p>								

Słowniczek: **AGS** - roczna analiza wzrostu gospodarczego (Annual Growth Survey); **AMR** - sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania (Alert Mechanism Report); **CSR** - zalecenia dla poszczególnych krajów (Country-Specific Recommendations); **EDP** - procedura nadmiernego deficytu (Excessive Deficit Procedure); **IDR** - szczegółowa ocena sytuacji (In-Depth Review)

Załącznik II: Przegląd postępów w realizacji celów strategii „Europa 2020”

Informacje ogólne:

W odniesieniu do każdego z celów określonych w strategii „Europa 2020” w niniejszym załączniku analizowane są:

- dotychczasowe postępy na poziomie UE oraz możliwe scenariusze do 2020 r.;
- ostatnie dostępne dane na temat wyników na poziomie krajowym oraz cele krajowe na 2020 r.;
- tendencje w krajowych wynikach oraz, w miarę możliwości, dane porównawcze z innymi państwami.

Wykresy sporządzono na podstawie ostatnich dostępnych danych z lutego 2014 r. Średnie unijne odnoszą się do 28 państw członkowskich Unii, chyba że wskazano inaczej.

Szczegółowe dane wraz z większą liczbą zmiennych są regularnie aktualizowane i udostępniane na stronie internetowej Eurostatu: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/europe_2020_indicators/headline_indicators

Więcej szczegółowych informacji na temat celów znajduje się na stronie: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/europe_2020_indicators/headline_indicators/targets

Pełne sprawozdanie wraz z dalszymi wyjaśnieniami dotyczącymi metodologii i statystyki zostało sporządzone jesienią 2013 r. i jest również dostępne na stronie: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-02-13-238/EN/KS-02-13-238-EN.PDF

A 2020" W DZIEDZINIE ZATRUDNIENIA

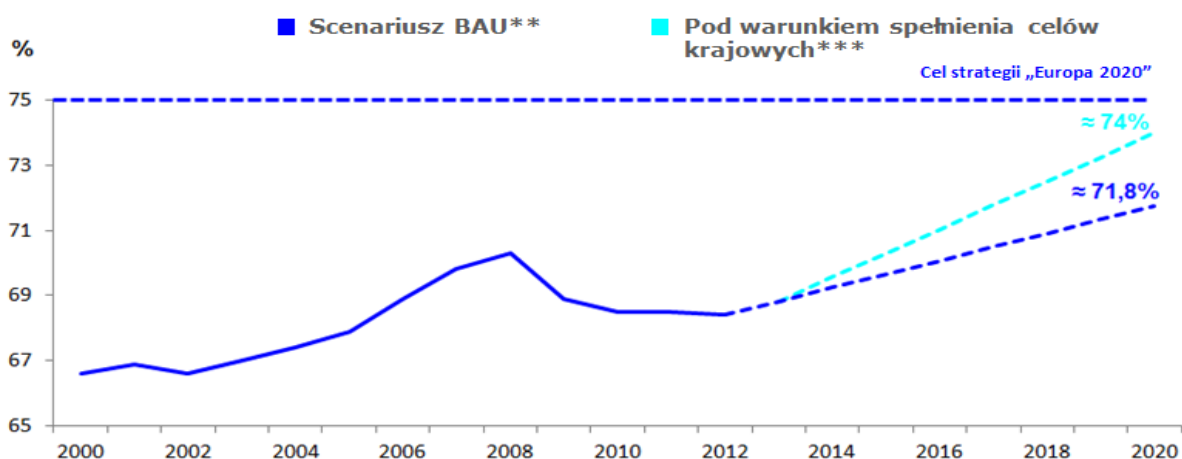
ZWIĘKSZENIE DO CO NAJMNIJ 75 % WSKAŹNIKA ZATRUDNIENIA OSÓB W WIEKU 20–64 LAT

1. Aktualna sytuacja na poziomie UE

Przez ostatnich kilka lat wskaźnik zatrudnienia w UE utrzymywał się na stałym poziomie i obecnie kształtuje się poniżej założonego w strategii „Europa 2020” celu 75 % populacji w wieku 20-64 lat do 2020 r. W latach 2000-2008 zauważalna była stała tendencja zwyklowa, gdy wskaźnik zatrudnienia wzrósł z 66,6 %¹ do 70,3 %, jednak w wyniku znacznego spadku aktywności gospodarczej zatrudnienie zmalało do 68,9 % w 2009 r. Poziom zatrudnienia obniżył się do 68,5 % w 2010 r. i od tego czasu zasadniczo ustabilizował się na tym poziomie. W 2012 r. wskaźnik zatrudnienia w UE wyniósł 68,4 %, co oznacza, że do osiągnięcia docelowego poziomu 75 % brakuje obecnie 6,6 punktów procentowych. Jest to spowodowane negatywnym wpływem kryzysu, powolnym tempem reform na rynkach pracy w niektórych państwach członkowskich oraz faktem, iż efekty działań zmierzających do poprawy sytuacji na rynku pracy stają się zauważalne dopiero po pewnym czasie.

By osiągnąć docelowy wskaźnik zatrudnienia do 2020 r., konieczne są znaczne postępy, szczególnie w działaniach sprzyjających wzrostowi gospodarczemu i tworzeniu nowych miejsc pracy. Aktualna sytuacja i niewielkie wzrosty wskaźnika zatrudnienia prognozowane na najbliższe lata każą zakładać, że cel przyjęty w strategii „Europa 2020” nie zostanie osiągnięty, a wskaźnik zatrudnienia w 2020 r. wyniesie 71,8 %. By zrealizować cel do 2020 r., UE musiałaby dysponować dodatkowo ok. 16 mln zatrudnionych osób.

Wskaźnik zatrudnienia w UE w roku 2000*, 2012 i 2020
(odsetek osób zatrudnionych w wieku 20-64 lat)

Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: na podstawie obecnych zobowiązań wskaźnik zatrudnienia w UE może wynieść 71,8 % do 2020 r.

* 2000 r. i 2001 r.: dane dla UE-27.

** Szacowane dane na podstawie jesiennych prognoz Komisji z 2013 r. obejmujących lata 2014–2015, przy założeniu wzrostu zatrudnienia do poziomów przewidzianych na lata 2014–2015 i uwzględnieniu spadku o 1,0 % liczby ludności aktywnej zawodowo w ciągu dekady.

*** Zjednoczone Królestwo nie wyznaczyło celu: prognozy UE dla tego kraju zakładają 75 % w 2020 r.

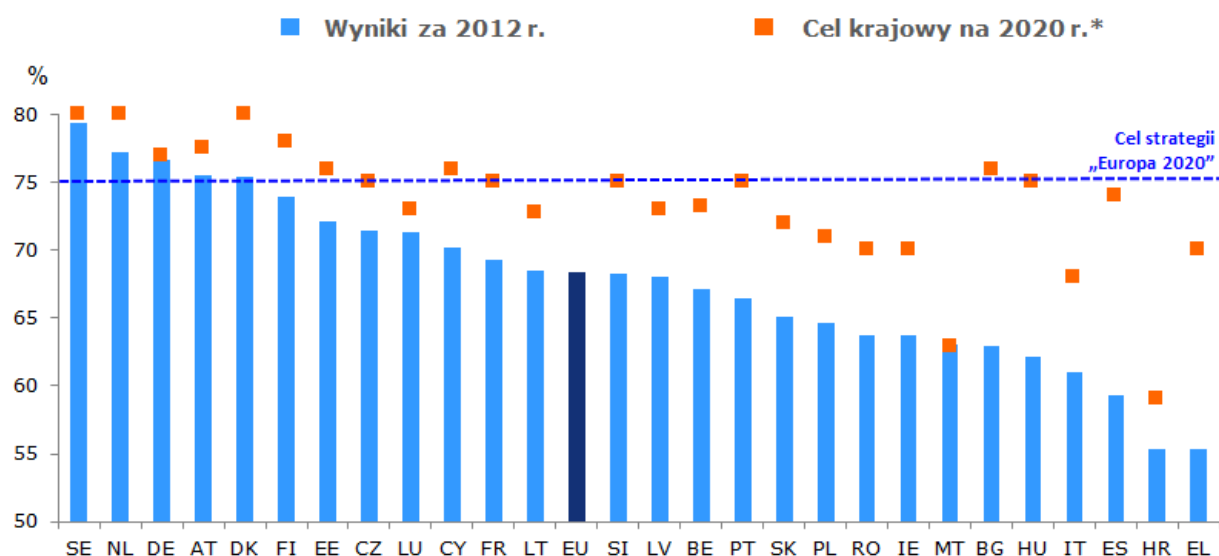
¹ Dane dla UE-27.

2. Aktualna sytuacja oraz postępy na poziomie krajowym

Większość państw członkowskich jest daleko od realizacji swojego celu w ramach strategii „Europa 2020”. Cele wyznaczone przez państwa członkowskie w dziedzinie zatrudnienia na 2020 r. wynoszą od 59 % w Chorwacji i 62,9 % na Malcie (która zbliża się już do założonego poziomu) do 80 % w Danii, Niderlandach i Szwecji. Poziom zatrudnienia w Szwecji i Niemczech sięgał odpowiednio 79,4 % i 76,7 % w 2012 r., co oznacza, że państwa te są bliskie osiągnięcia swoich celów 80 % i 77 %. Największą różnicę – ponad 10 punktów procentowych – między wynikami za 2012 r. a celami krajowymi w ramach strategii odnotowano w Hiszpanii, Grecji, Bułgarii i na Węgrzech, co budzi wątpliwości, czy państwa te są zdolne osiągnąć swoje cele do 2020 r. Największe postępy poczyniły Niemcy i Austria, które mogą poszczycić się wysokim wskaźnikiem zatrudnienia i względnie silnym wzrostem gospodarczym od 2000 r. Na przeciwnym biegunie znalazły się Grecja, Hiszpania, Chorwacja, Rumunia i Irlandia, które odnotowały drastyczny spadek zatrudnienia i nadal borykają się z niskimi wskaźnikami w tej dziedzinie na tle pozostałych państw członkowskich.

Wskaźniki zatrudnienia w państwach członkowskich UE

(odsetek osób zatrudnionych w wieku 20-64 lat)

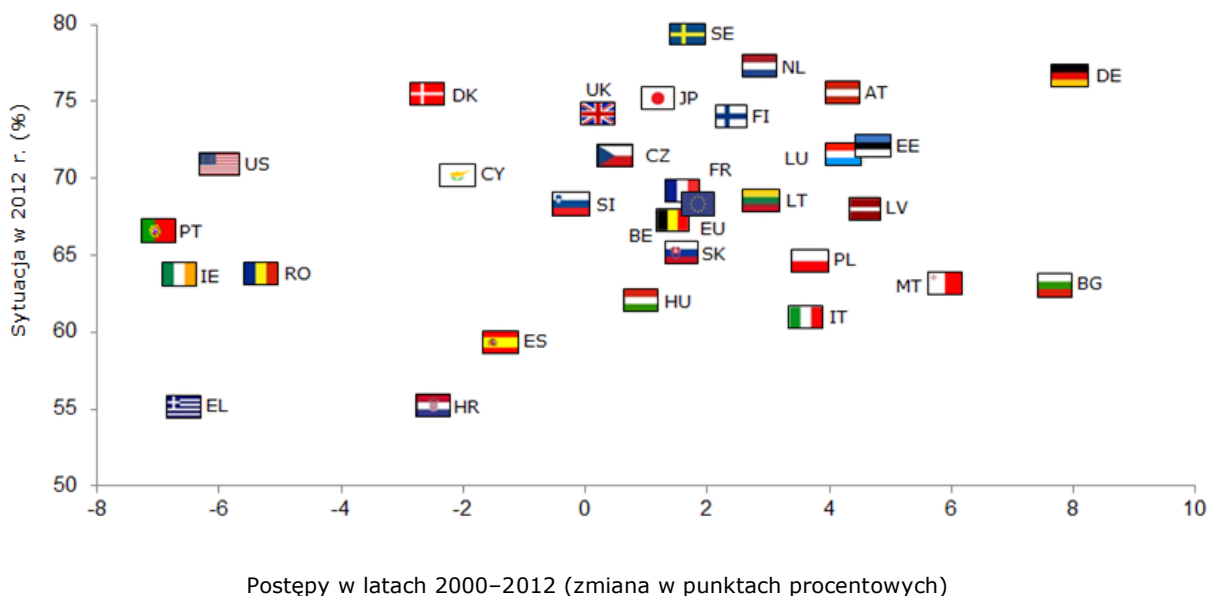
Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: w 2012 r. wskaźnik zatrudnienia w UE wyniósł 68,4 % w stosunku do wartości docelowej 75 % przyjętej dla 2020 r.

* UK nie wyznaczyło celu. SE: cel znacznie powyżej 80 %. IE: 69-71 % (założono 70 %); IT: 67-69 % (założono 68 %); CY 75-77 % (założono 76 %); AT: 77-78 % (założono 77,5 %).

Sytuacja w 2012 r. i postępy od 2000 r. w poszczególnych państwach

Postępy w latach 2000–2012 (zmiana w punktach procentowych)*

Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: dla UE jako całości, wskaźnik zatrudnienia wzrósł o 1,8 punktów procentowych w latach 2000–2012 (oś pozioma) i osiągnął wartość 68,4 % w 2012 r. (oś pionowa).

* 2000 r.: dane dla UE-27; HR: 2002-2012

Rozbieżności w wynikach osiągniętych przez państwa członkowskie pogłębiają się, a ponadto utrzymują się różnice regionalne między państwami członkowskimi na południu Europy. W 2012 r. różnica między najwyższą i najniższą wartością wyniosła 24,1 punktów procentowych, natomiast wskaźniki zatrudnienia kształtowały się w przedziale od 55,3 % (Grecja) do 79,4 % (Szwecja). Przypomina to sytuację z 2000 r., kiedy najgorszy i najlepszy wynik dzieliło 22,7 punktów procentowych: zatrudnienie w Bułgarii sięgało 55,3 % w porównaniu z 78 % w Danii. Państwa w Europie Północno-Środkowej mają zasadniczo tendencję do osiągania wyższych poziomów zatrudnienia w porównaniu z państwami w Europie Południowo-Wschodniej. Ponadto w państwach w Europie Południowo-Wschodniej występują bardzo wyraźne różnice we wskaźnikach zatrudnienia na poziomie regionów. W państwach Europy Północno-Środkowej wskaźniki regionalne są raczej wyrównane i osiągają wysoki poziom.

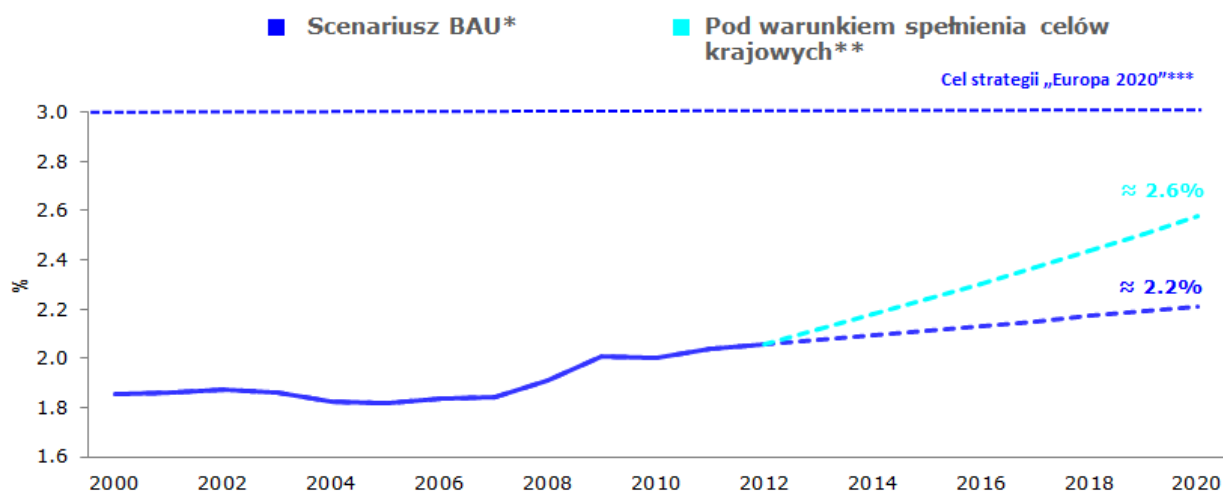
1. Aktualna sytuacja na poziomie UE

Pomimo nieznacznego wzrostu wydatków na badania i rozwój w UE w ostatnim czasie nadal utrzymują się one poniżej założonego w strategii „Europa 2020” poziomu 3 %. Cel w dziedzinie badań i rozwoju ustalony na poziomie UE wyraża się w postaci nakładów, które mierzy się jako udział procentowy wydatków krajowych brutto w sektorze prywatnym i publicznym na badania i rozwój w PKB, tj. udział PKB zainwestowanego w badania i rozwój. Finansowanie badań i rozwoju ze środków publicznych jest bezpośrednią miarą poziomu wsparcia państwa dla działalności w tej dziedzinie. Monitorowanie nakładów finansowych sektora prywatnego na badania i rozwój pozwala ocenić skuteczność polityk, które mają na celu zachęcanie przedsiębiorców do podejmowania inwestycji w tym obszarze, a także ocenić powstawanie i rozwój firm działających w sektorach wymagających specjalistycznej wiedzy. W latach 2000–2007 wydatki krajowe brutto na badania i rozwój w UE utrzymywały się na stałym poziomie ok. 1,85 % PKB, a w roku 2009 r. wzrosły do 2,01 % PKB. Od tamtej pory ich wzrost jest zaledwie umiarkowany. W 2012 r. udział procentowy wydatków krajowych brutto UE na badania i rozwój w PKB wyniósł 2,06 %, co oznacza wynik o blisko 1 punktów procentowych poniżej założonego celu 3 % i wyraźnie poniżej wyników Stanów Zjednoczonych.

Niedawne postępy w kierunku osiągnięcia celu 3 % są głównie efektem polityk na poziomie UE i państw członkowskich. Mają one na celu wspieranie inwestycji sektora prywatnego w badania i rozwój (przede wszystkim dzięki zwiększonej dźwigni za sprawą finansowania publicznego, ulepszonym warunkom ramowym oraz zachętom podatkowym) oraz ochronę i promowanie finansowania badań i rozwoju ze środków publicznych pomimo kryzysu, zgodnie z zasadą konsolidacji budżetowej sprzyjającej wzrostowi. Europa odstaje od swoich międzynarodowych konkurentów, co wynika głównie z niskiego poziomu prywatnych inwestycji.

Biorąc pod uwagę aktualnie panujące warunki, należy założyć, że mało prawdopodobne jest osiągnięcie celu strategii „Europa 2020” w dziedzinie badań i rozwoju do 2020 r. Według ostatnich prognoz i pod warunkiem kontynuowania obecnych reform i wysiłków finansowych wydatki krajowe brutto na badania i rozwój jako udział procentowy w PKB będą się utrzymywać poniżej prognozy 3 % do 2020 r. By osiągnąć założoną wartość, średnia roczna stopa wzrostu unijnych wydatków w tym obszarze musiałaby wzrosnąć dwukrotnie w stosunku do okresu 2007–2012. Szybsze postępy w kierunku uzyskania wskaźnika 3 % wymagają bardziej dynamicznych zmian strukturalnych w kierunku gospodarki jeszcze bardziej opartej na wiedzy.

Wydatki krajowe brutto UE na badania i rozwój jako udział procentowy w PKB w roku 2000, 2012 i 2020

Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: na podstawie obecnych zobowiązań inwestycje UE w dziedzinie badań i rozwoju mogą wynieść 2,2 % do 2020 r.

* Scenariusz zakłada kontynuowanie bieżących reform i wysiłków finansowych.

** CZ i UK nie określiły celów: dane liczbowe dotyczące 2020 r. zostały oszacowane przez służby Komisji.

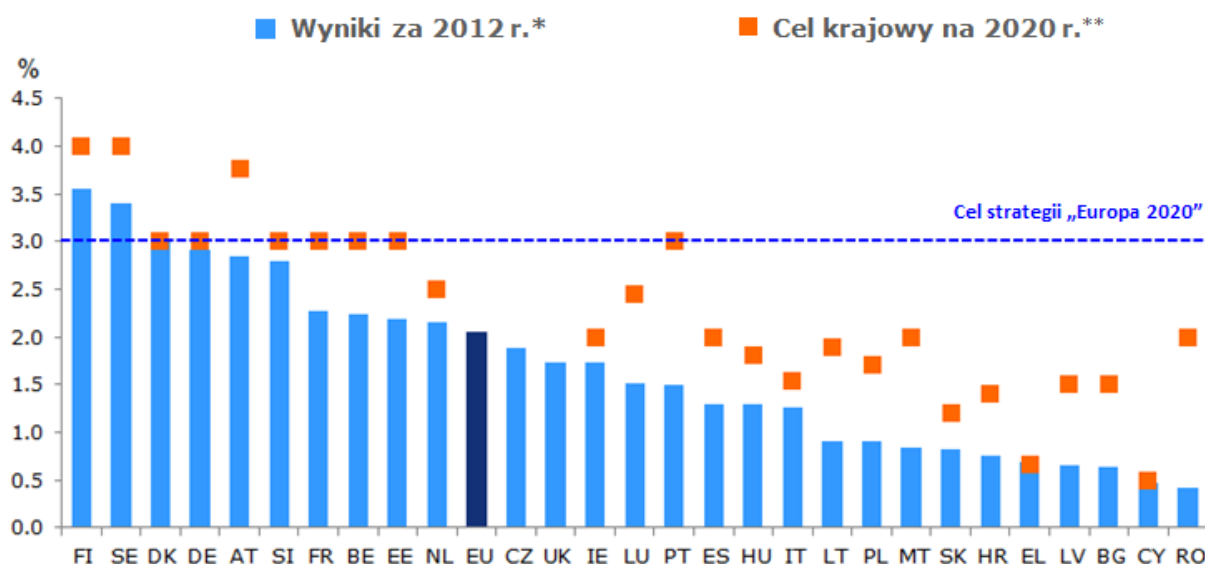
*** Cel UE obejmuje wydatki na badania i rozwój ponoszone przez międzyrządowe infrastruktury badawcze, które to wydatki nie są ujęte w wydatkach na badania i rozwój państw członkowskich.

2. Aktualna sytuacja oraz postępy na poziomie krajowym

Skala ambitnych celów oraz postępy na drodze do osiągnięcia celów strategii „Europa 2020” różnią się w poszczególnych państwach członkowskich. Krajowe cele w dziedzinie badań i rozwoju jasno pokazują różną skalę ambitnych celów w państwach członkowskich: Finlandia i Szwecja, w których już zauważa się najwyższe w UE nakłady na badania i rozwój, założyły najbardziej ambitny cel: 4 % PKB zainwestowane w tym obszarze do 2020 r. Najniższe cele założyły sobie Cypr i Grecja: odpowiednio 0,50 % i 0,67 %. Pozostałe państwa wyznaczyły sobie cele, które leżą w zasięgu ich możliwości, lecz nie są zbyt ambitne, np. Włochy przyjęły docelowy poziom 1,53 %. Grecja osiągnęła swój cel, tj. udział wydatków na badania i rozwój w PKB równy 0,67 %, już w 2012 r. Niemcy, Dania i Cypr są coraz bliżej osiągnięcia swoich celów. Rumunii, Portugalii, Malcie i Litwie wiele jeszcze brakuje do realizacji celu – co najmniej 1 punkt procentowy. Postępy poczynione od 2000 r. różnią się w poszczególnych państwach: Estonia może poszczycić się wynikami powyżej średniej unijnej w 2012 r. oraz najwyższym wzrostem udziału procentowego inwestycji w badania i rozwój w PKB, natomiast w Chorwacji, Luksemburgu i Zjednoczonym Królestwie nakłady na badania i rozwój są poniżej średniej unijnej, a wzrost w tej dziedzinie jest ujemny.

Inwestycje w badania i rozwój w państwach członkowskich UE jako udział procentowy w PKB

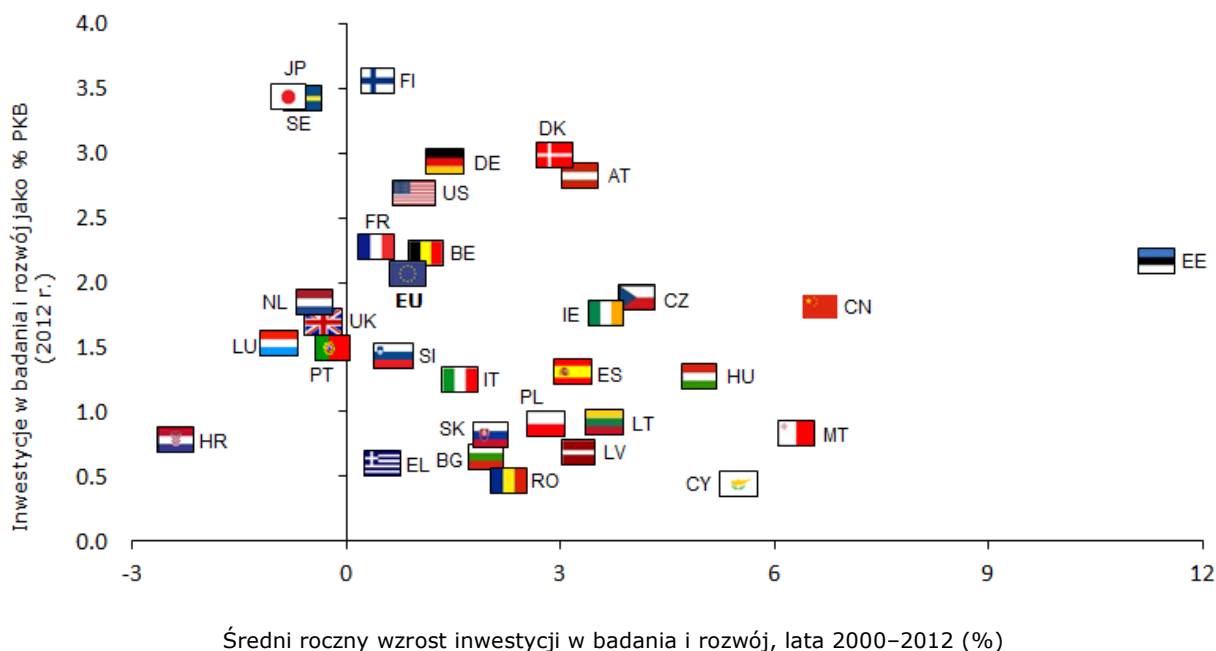
Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: w 2012 r. nakłady na badania i rozwój w UE stanowiły 2,06 % PKB w stosunku do celu 3 % na 2020 r.

*LU: 2010 r.

**CZ (tylko dla sektora publicznego) i UK nie wyznaczyły celu. IE: cel wynosi 2,5 % PNB, co szacuje się jako równowartość 2 % PKB. LU: cel w przedziale od 2,30 %–2,60 % PKB (zakładane 2,45 %). PT: cel w przedziale od 2,70 %–3,30 % PKB (zakładane 3 %).

Sytuacja w 2012 r. i postępy od 2000 r. w poszczególnych państwach*

Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: inwestycje w badania i rozwój w UE wzrastały według średniorocznej stopy wzrostu 0,9 % w latach 2000–2012 (oś pozioma) i osiągnęły poziom 2,06 % w 2012 r. (oś pionowa).

* Wyniki: EL, SI: 2007 r.; LU, NL, RO: 2010 r.; US, JP, CN: 2011 r. Postępy: SI: 2000–2007; LU, NL, RO: 2000–2010; CN: 2000–2011; EL: 2001–2007; HR: 2002–2012; HU, MT: 2004–2012; SE: 2005–2012; US: 2006–2011; DK: 2007–2012; JP: 2008–2011; PT: 2008–2012; FR: 2010–2012.

Rozdziwiek między północą a południem w zakresie inwestycji w badania i rozwój.

W ciągu ostatnich dziesięciu lat pogłębiła się różnica w nakładach, jakie państwa członkowskie ponoszą na badania i rozwój: według dostępnych danych udział procentowy wydatków krajowych brutto na badania i rozwój w PKB wynosił w 2000 r. od 0,37 % w Rumunii do 3,35 % w Finlandii, co oznaczało różnicę 2,98 punktów procentowych. Różnica ta pogłębiła się w 2012 r. i wyniosła 3,13 punktów procentowych, gdy Rumunia odnotowała wynik 0,42 %, a Finlandia 3,55 %. Zasadniczo państwa na północy Europy ponoszą najwyższe nakłady w tej dziedzinie, natomiast państwa członkowskie w Europie Południowo-Wschodniej osiągają niższe wyniki. Na poziomie regionalnym wyniki państw odnotowujących najniższe nakłady na badania i rozwój są raczej jednolite i w przeważającej mierze państwa te składają się z regionów o niskich nakładach inwestycyjnych na badania i rozwój. W państwach członkowskich o najwyższych nakładach wiele regionów nie osiąga ambitnego krajowego celu.

CEL STRATEGII „EUROPA 2020” W DZIEDZINIE KLIMATU I ENERGII (1)

REDUKCJA EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH O CO NAJMNIEJ 20 % W STOSUNKU DO POZIOMÓW Z 1990 R.

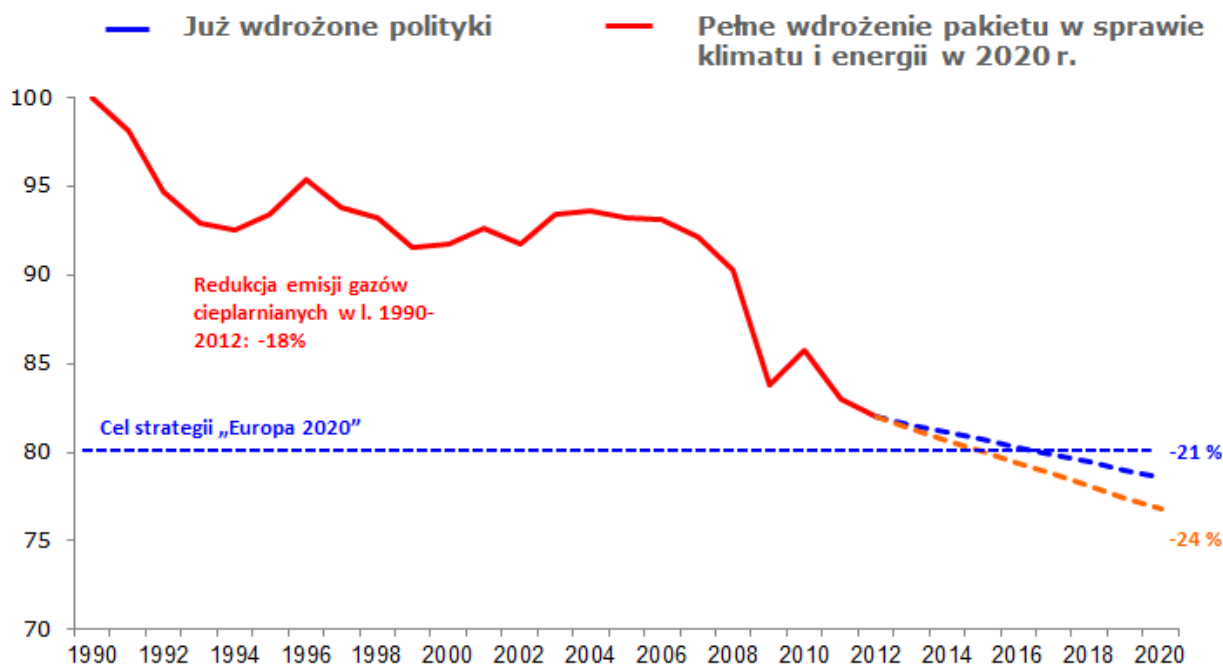
1. Aktualna sytuacja na poziomie UE

UE znacznie zredukowała emisje gazów cieplarnianych, dzięki czemu jest blisko osiągnięcia założonego w strategii „Europa 2020” celu, tj. redukcji o 20 % w stosunku do poziomów z 1990 r. W latach 1990–2012 emisje gazów cieplarnianych na poziomie UE obniżyły się o 18 %. W ramach obecnych polityk w zakresie klimatu i energii osiągnięto postępy, przy czym na spadek emisji gazów cieplarnianych znaczny wpływ miało także spowolnienie gospodarcze. W trakcie tymczasowego ożywienia gospodarczego w 2010 r. zaobserwowano niewielki wzrost emisji gazów cieplarnianych. Wynik ten jest tym istotniejszy, iż gospodarka Europy od 1990 r. odnotowała realny wzrost o blisko 45 %, i pokazuje on wyraźnie, że wzrost gospodarczy nie wiąże się z emisją gazów cieplarnianych. W efekcie w 2012 r. gospodarka europejska wygenerowała prawie dwukrotnie mniej dwutlenku węgla - chodzi o ilość emisji na jednostkę PKB – w porównaniu z 1990 r.

Ostatnie tendencje pokazują, że cel określony w strategii „Europa 2020” w dziedzinie emisji gazów cieplarnianych wydaje się osiągalny. Obserwując zachęcające zmiany w ostatnich latach, można przypuszczać, że redukcja emisji gazów cieplarnianych przekroczy założony cel i wyniesie 24 % do 2020 r.

Emisje gazów cieplarnianych w roku 2000, 2012 i 2020

(wskaznik 1990 = 100)

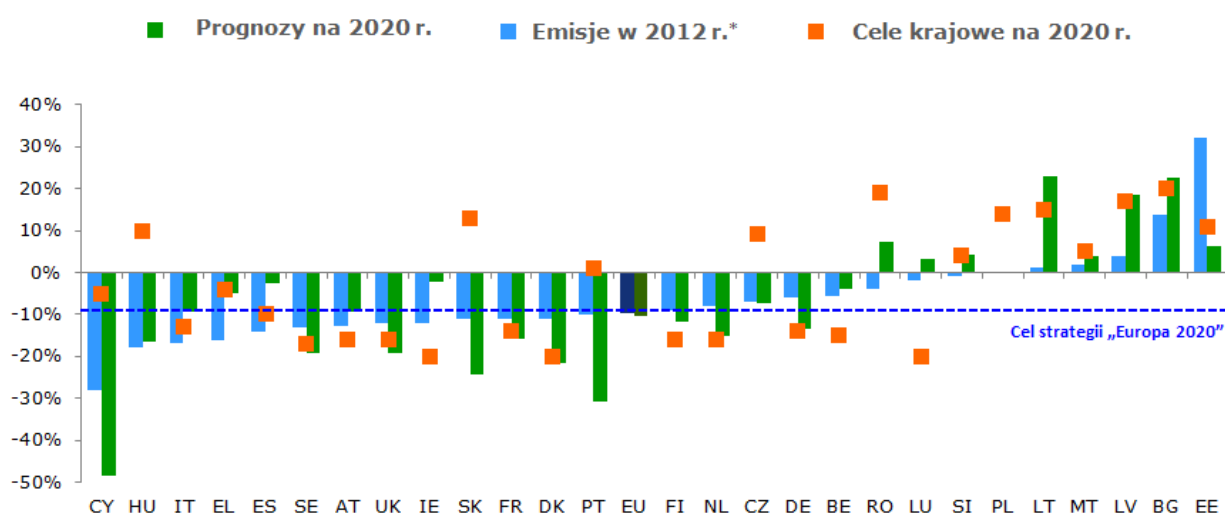
Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: UE może zredukować emisje gazów cieplarnianych o 24 % do 2020 r. w stosunku do poziomów z 1990 r. pod warunkiem wdrożenia pakietu legislacyjnego dotyczącego klimatu i energii.

2. Aktualna sytuacja oraz postępy na poziomie krajowym

Około połowa państw członkowskich osiągnęła już swój cel założony w strategii „Europa 2020” w zakresie emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych dyrektywą w sprawie handlu uprawnieniami do emisji (ETS)². Krajowe cele w tej dziedzinie mierzą emisje gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych unijnym systemem handlu uprawnieniami do emisji w porównaniu z wynikami z 2005 r. Cele te mają szeroki zasięg: od redukcji emisji o 20 % po wzrost o 20 %. Według danych za 2012 r. wielkość emisji gazów cieplarnianych w 15 państwach członkowskich (Cypr, Węgry, Włochy, Grecja, Hiszpania, Portugalia, Republika Czeska, Rumunia, Słowacja, Litwa, Słowenia, Malta, Łotwa, Bułgaria i Polska) była poniżej celów krajowych na 2020 r. Większość pozostałych państw członkowskich obniżyła również poziom emisji i w ten sposób osiągnęła pewne postępy, nie osiągając jeszcze docelowego poziomu. Najdalej od realizacji swoich celów są Luksemburg, Dania, Niemcy, Belgia, Finlandia i Niderlandy. Według ostatnich dostępnych prognoz krajowych w 13 państwach członkowskich (Niemcy, Niderlandy, Łotwa, Bułgaria, Włochy, Finlandia, Austria, Hiszpania, Litwa, Belgia, Słowenia i Luksemburg) istniejące polityki nie są wystarczające, by osiągnąć cele krajowe do 2020 r.

Zmiany w emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych dyrektywą w sprawie handlu uprawnieniami do emisji (ETS) w państwach członkowskich UE

Źródło: Europejska Agencja Środowiska

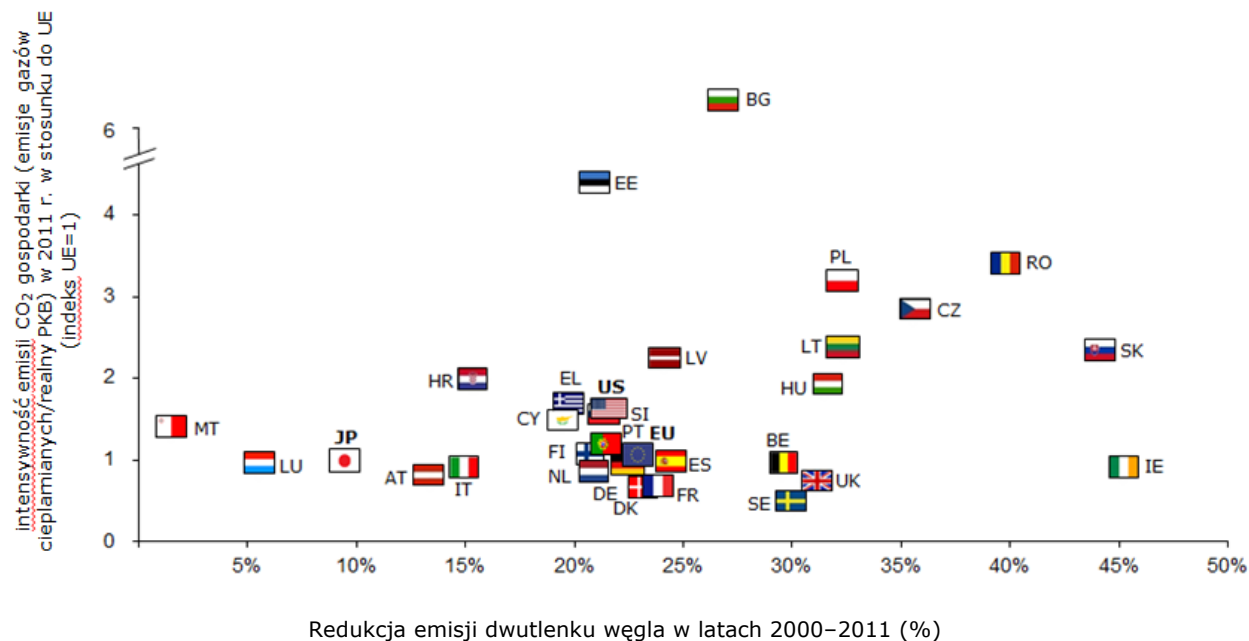
Interpretacja: w 2012 r. emisje gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS były o 10 % niższe w porównaniu z 2005 r. w UE.

*Sektory nieobjęte systemem ETS, w porównaniu z 2005 r., na podstawie przybliżonych danych.

² Unijny system ETS określa górny limit ogólnych emisji w sektorach przemysłowych charakteryzujących się wysokim poziomem emisji. Przedsiębiorstwa mogą sprzedawać lub kupować unijne uprawnienia do emisji do wspomnianego górnego limitu.

We wszystkich państwach członkowskich poziom emisji dwutlenku węgla obniżył się w latach 2000–2011, chociaż postępy w tym zakresie są bardzo zróżnicowane. Zasadniczo państwa emitujące duże ilości CO₂ znacznie zredukowały poziom emisji, natomiast w państwach o niskiej emisji dwutlenku węgla postępy w tym zakresie są bardziej ograniczone.

Sytuacja w 2011 r. oraz postępy w zakresie redukcji emisji dwutlenku węgla od 2000 r. w poszczególnych państwach

Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: w 2011 r. większość państw członkowskich osiągnęła wyniki zbliżone do średniej unijnej pod względem emisji dwutlenku węgla i postępów w redukcji emisji.

L STRATEGII „EUROPA 2020” W DZIEDZINIE KLIMATU I ENERGII (2)

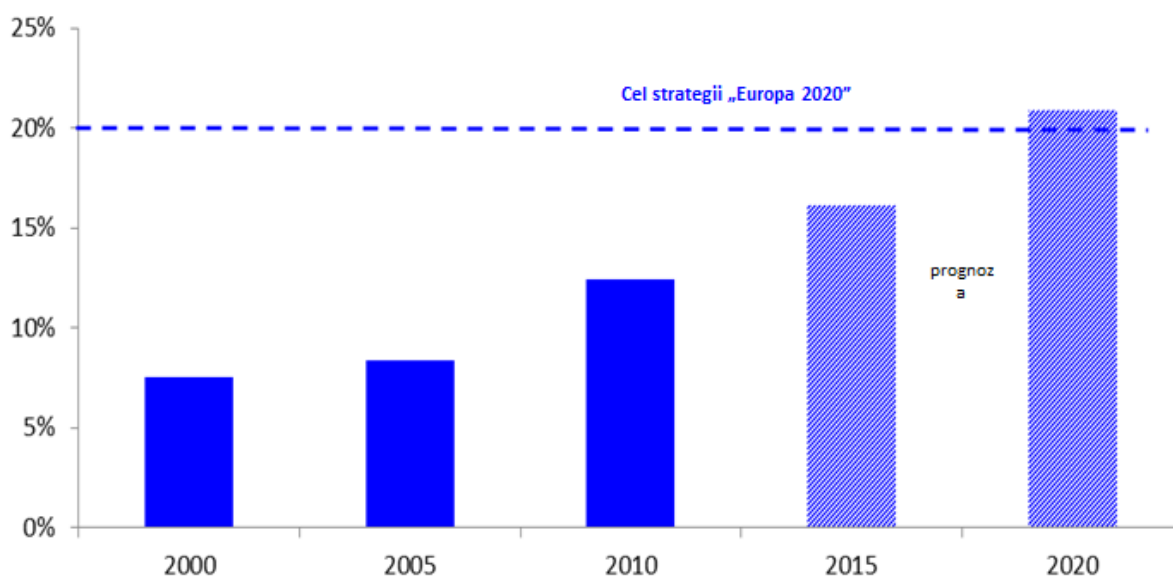
ZWIĘKSZENIE DO 20% UDZIAŁU ENERGII ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH W ZUŻYCIU ENERGII KOŃCOWEJ

1. Aktualna sytuacja na poziomie UE

Od 2000 r. stale rośnie zużycie energii odnawialnej na poziomie UE i jeśli tendencja ta się utrzyma, UE osiągnie cel strategii „Europa 2020”, jakim jest zwiększenie do 20 % udziału odnawialnych źródeł energii w zużyciu energii końcowej. Dzięki realizacji programów wsparcia i wprowadzeniu zachęt mających na celu większe korzystanie z odnawialnych źródeł energii udział takich źródeł w zużyciu energii końcowej brutto wzrósł z 7,5 % w 2000 r.³ do 8,5 % w 2005 r., a następnie do 14,4 % w 2012 r.⁴, tj. 5,6 punktów procentowych poniżej celu założonego w strategii „Europa 2020”. UE znajduje się obecnie w czołówce pod względem inwestycji w odnawialne źródła energii, zwłaszcza w szybki rozwój energii wiatrowej i słonecznej.

Ostatnie tendencje wskazują, że cele określone w strategii „Europa 2020” w dziedzinie odnawialnych źródeł energii wydają się osiągalne. Wnioskując z pozytywnego rozwoju wydarzeń w ostatnich latach, udział źródeł odnawialnych w zużyciu energii końcowej brutto może wynieść 21 % w 2020 r. pod warunkiem, że wysiłki podejmowane w ostatnich latach będą kontynuowane.

Udział energii ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii końcowej brutto w UE, lata 2000–2020

Źródła: Komisja Europejska, badanie na zlecenie Komisji Europejskiej

Interpretacja: sądząc po obecnie zachodzących zmianach i na podstawie polityk, udział odnawialnych źródeł energii w UE w zużyciu energii może wynieść 20,9 % do 2020 r.

³ Badanie na zlecenie Komisji Europejskiej.

⁴ EurObserv'ER.

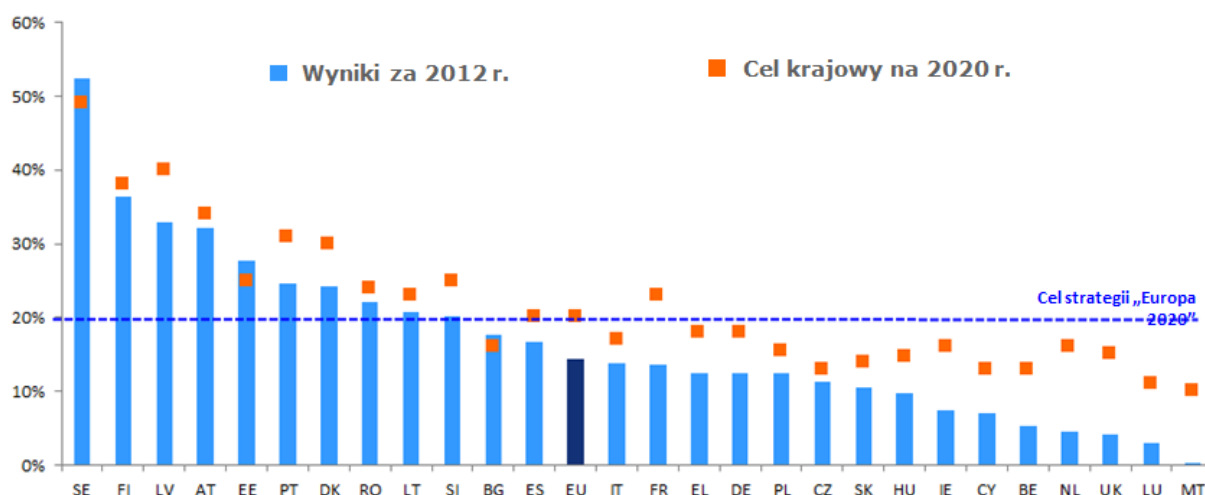
2. Aktualna sytuacja oraz postępy na poziomie krajowym

Widoczne są ogólne postępy, lecz konieczne są dalsze wysiłki w większości państw członkowskich. Cele krajowe wynoszą od 10 % (Malta) do 49 % (Szwecja). Ogólnie rzecz biorąc, wszystkie państwa członkowskie zwiększyły zużycie odnawialnych źródeł energii od 2005 r., jednakże tylko trzy z nich – Szwecja, Estonia i Bułgaria – osiągnęły do tej pory swoje cele krajowe. Finlandia, Austria i Republika Czeska są bardzo blisko zrealizowania swoich celów. Francji i Zjednoczonemu Królestwu brakuje około 10 punktów procentowych do założonego celu.

Z obserwacji zachodzących zmian wynika, że do czołówki państw należą Szwecja, Austria i Estonia, które poczyniły największe postępy od 2005 r. i osiągnęły najwyższe poziomy wykorzystania energii odnawialnej. Malta, Luksemburg, Belgia, Zjednoczone Królestwo, Niderlandy i Francja odnotowują słabe wyniki i tylko umiarkowane postępy od 2005 r. Zwiększyły się różnice między państwami UE: od 40,4 punktów procentowych w 2005 r. do 52,1 punktów procentowych w 2012 r., a wartości kształtują się w przedziale od 0,3 % (Malta) do 52,4 % (Szwecja).

Udział odnawialnych źródeł energii w państwach członkowskich UE

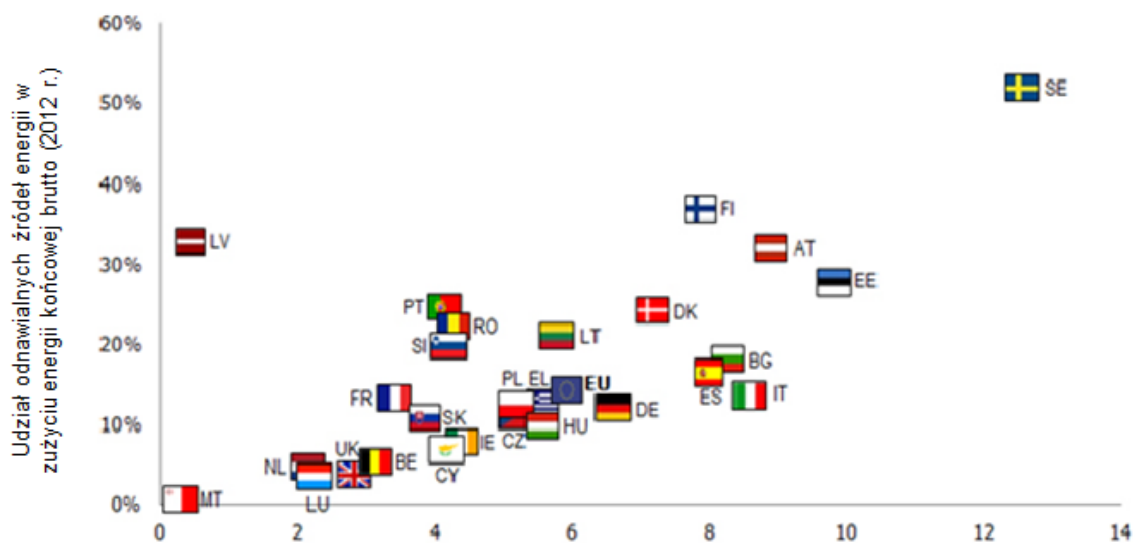
(udział procentowy zużycia energii końcowej brutto)

Źródła: Komisja Europejska, EurObserv'ER

Interpretacja: w 2012 r. udział odnawialnych źródeł energii w UE w zużyciu energii wyniósł 14,4 % w stosunku do wartości docelowej 20 % przyjętej dla 2020 r.

Sytuacja w 2012 r. i postępy od 2005 r. w poszczególnych państwach

Postępy w latach 2005–2012 (zmiana w punktach procentowych)

Źródła: Komisja Europejska, EurObserv'ER

Interpretacja: udział odnawialnych źródeł energii w UE w zużyciu energii wzrósł o 5,9 punktów procentowych w latach 2005–2012 (oś pozioma) i osiągnął wartość 14,4 % w 2012 r. (oś pionowa).

CEL STRATEGII „EUROPA 2020” W DZIEDZINIE KLIMATU I ENERGII (3)

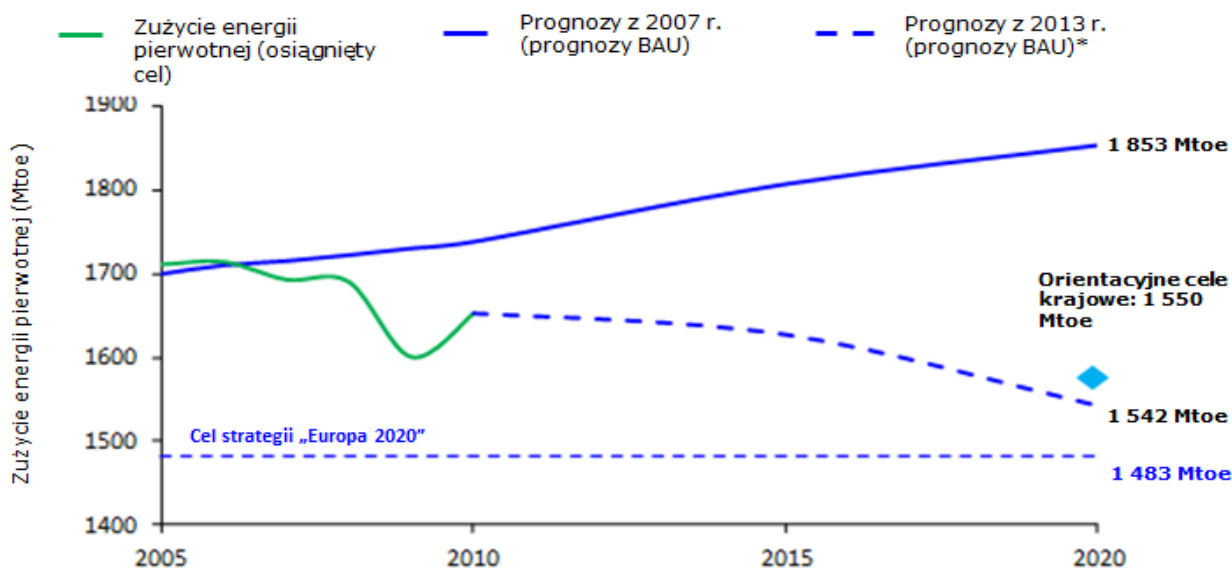
ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ O 20 %

1. Aktualna sytuacja na poziomie UE

Ostatnio odnotowano pewne postępy w zakresie efektywności energetycznej, lecz należy je podtrzymać w najbliższych latach, aby spełnić określony w strategii „Europa 2020” cel, tj. zwiększenie o 20 % efektywności energetycznej, co przekłada się na 1 483 Mtoe zużytej energii pierwotnej⁵. W latach 2000–2006 zużycie energii pierwotnej stopniowo rośnie z 1617,8 Mtoe w 2000 r. do wartości szczytowej 1 711,6 Mtoe w 2006 r. Wybuch kryzysu w 2007 r. spowodował prawie nieprzerwany spadek zużycia energii pierwotnej do poziomu 1583,5 Mtoe w 2012 r. Jeśli chodzi o emisje gazów cieplarnianych, w 2010 r. widoczny był niewielki ponowny wzrost zużycia energii pierwotnej wskutek chwilowego ożywienia. Wspomniany wcześniej spadek zużycia energii pierwotnej można wytłumaczyć w dużej części zmniejszeniem aktywności gospodarczej wskutek kryzysu. Niemniej jednak zachodzą również pewne zmiany strukturalne. Osiągnięcie celu założonego na 2020 r. oznaczałoby redukcję zużycia energii pierwotnej o dalsze 6,3 % do 2020 r.

Ostatnie tendencje wskazują na konieczność dalszych wysiłków, by spełnić cel w zakresie efektywności energetycznej. Należy utrzymać niedawną tendencję spadkową, jeśli chodzi o zużycie energii pierwotnej, i powiązać ją z długotrwałymi zmianami w schematach zużycia energii. Kryzys zasadniczo wpłynął na zużycie energii pierwotnej. W związku z tym można zakwestionować trwałość ostatnich pozytywnych zmian, a także wagę czynników cyklicznych i strukturalnych. Możliwości dalszych działań istnieją we wszystkich sektorach, szczególnie w sektorze transportu, w którym dotychczas poczyniono niewielkie postępy.

Zużycie energii pierwotnej w UE w latach 2005–2020

⁵ W przeciwieństwie do zużycia energii końcowej, zużycie energii pierwotnej odnosi się do energii, która nie została poddana procesowi konwersji ani przemiany.

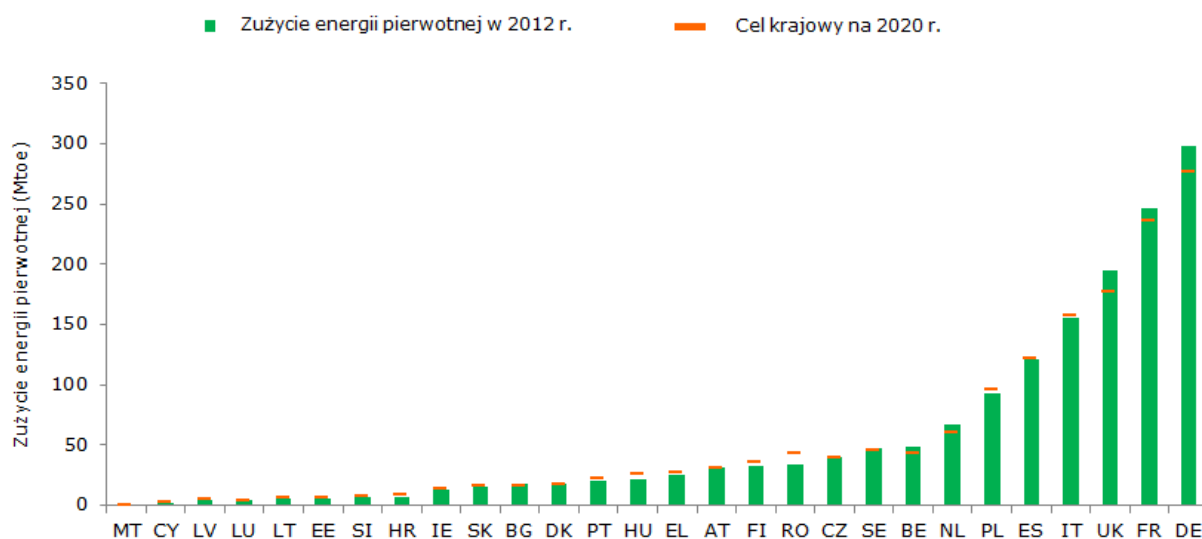
Interpretacja: Zużycie energii pierwotnej w UE może wynieść 1 542 Mtoe do 2020 r.

* prognozy na rok 2013 (scenariusz BAU) są sporządzane na podstawie bieżących polityk.

2. Aktualna sytuacja oraz postępy na poziomie krajowym

Sytuacja dotycząca efektywności energetycznej jest zróżnicowana. Dyrektywa o efektywności energetycznej⁶ określa cele w zakresie efektywności energetycznej na poziomie europejskim i wymaga, by państwa członkowskie wyznaczyły orientacyjny cel krajowy na rok 2020. Dla celów porównawczych należy to przełożyć na poziomy zużycia energii pierwotnej i końcowej. Ogólnie rzecz biorąc, w 2012 r. Cypr, Estonia, Grecja, Finlandia, Chorwacja, Węgry, Irlandia, Litwa, Łotwa, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Luksemburg, Polska, Hiszpania, Włochy i Słowenia osiągnęły wyniki w zakresie zużycia energii pierwotnej poniżej swoich orientacyjnych celów krajowych.

Zużycie energii pierwotnej w państwach członkowskich UE

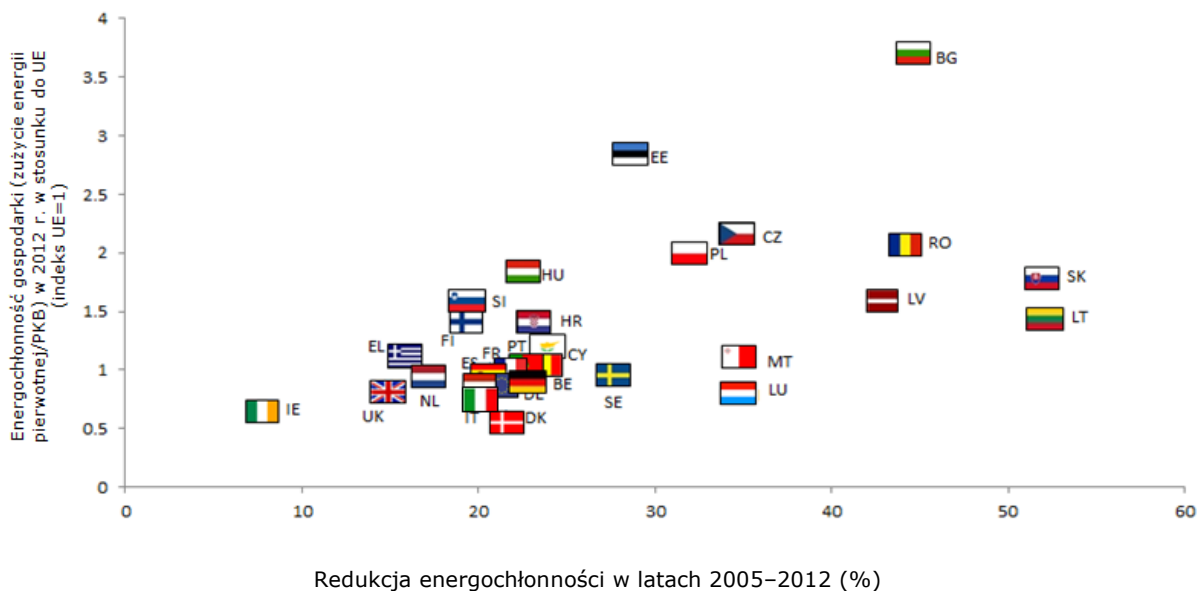
Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: w 2012 r. 17 państw członkowskich osiągnęło swoje orientacyjne cele krajowe w zakresie efektywności energetycznej.

⁶ Dz. U. L 315 z 14.11.2012.

Energochłonność⁷ – ilość zużytej energii pierwotnej na jednostkę PKB poprawiła się we wszystkich państwach członkowskich w latach 2005–2011. Państwa o najwyższym poziomie energochłonności znacznie go zredukowały. Spadek jest bardziej umiarkowany w państwach o niższym wskaźniku energochłonności.

Sytuacja w 2012 r. i postępy od 2005 r. w poszczególnych państwach

Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: w 2012 r. większość państw członkowskich osiągnęła wyniki zbliżone do średniej unijnej pod względem energochłonności i postępów.

⁷ Wskaźnik energochłonności zależy od struktury przemysłowej gospodarki i dlatego nie jest dokładnym wskaźnikiem zastępczym dla efektywności energetycznej w państwach członkowskich.

CEL STRATEGII „EUROPA 2020” W DZIEDZINIE EDUKACJI (1)

OGRANICZENIE ODSETKA OSÓB PRZEDWCZEŚNIE KOŃCĄCYCH NAUKĘ DO POZIOMU PONIŻEJ 10 %

1. Aktualna sytuacja na poziomie UE

Podjęte zostały pozytywne działania, by zmniejszyć liczbę osób przedwcześnie kończących naukę: odsetek takich osób stopniowo maleje od 2000 r., lecz nadal utrzymuje się powyżej założonego w strategii „Europa 2020” celu 10 %. Do 2020 r. UE zamierza zmniejszyć odsetek osób w wieku 18-24 lat przedwcześnie kończących naukę (z wykształceniem nie wyższym niż średnie I stopnia i niekontynuujących dalszej nauki lub szkoleń) do poziomu poniżej 10 %. Od 2000 r. wskaźnik ten systematycznie maleje w UE: z ponad 17 % w 2000 r.⁸ do 15,7 % w 2005 r., a następnie do 12,7 % w 2012 r. Utrzymuje się on jednak 2,7 punktów procentowych powyżej celu określonego w strategii „Europa 2020”. Te pozytywne wyniki można częściowo przypisać skutkom kryzysu, gdyż związane z nim gorsze warunki zatrudnienia oraz gorsze perspektywy, zwłaszcza dla młodych ludzi, skłoniły ich do kontynuowania nauki.

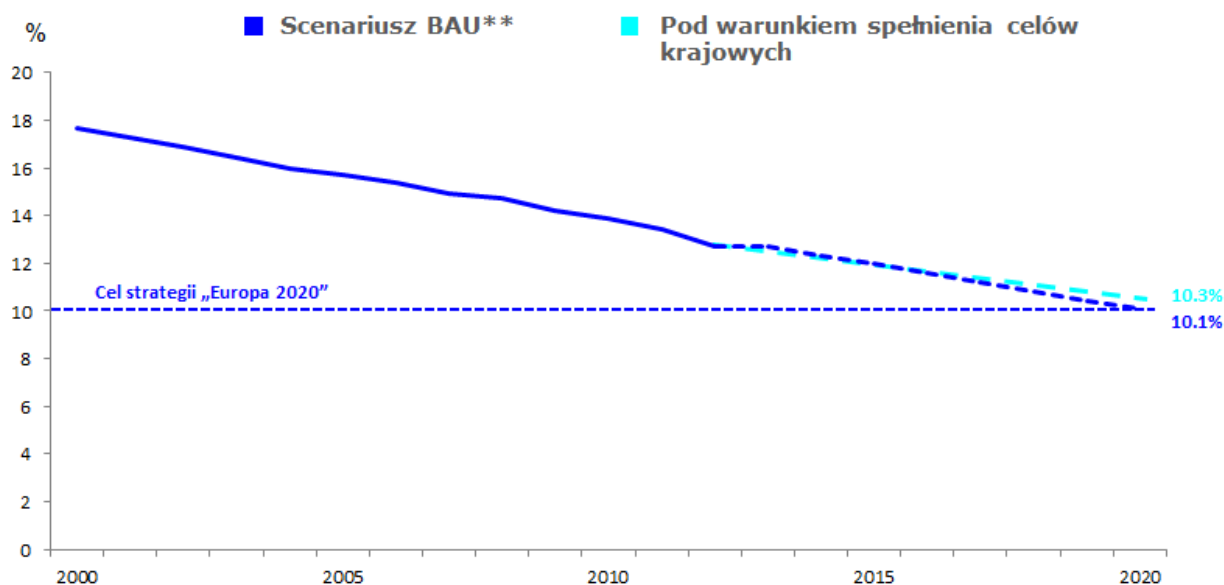
Cel założony w strategii „Europa 2020” dotyczący zjawiska przedwczesnego kończenia nauki jest możliwy do osiągnięcia do 2020 r. Choć cel przyjęty w strategii „Europa 2020” w zakresie przedwczesnego kończenia nauki wydaje się w zasięgu możliwości, to jego zrealizowanie nie jest przesądzone. Ostatni spadek liczby osób przedwcześnie kończących naukę, który jest skutkiem kryzysu, oraz prognozy demograficzne każą wątpić w zdolność UE do zmniejszenia odsetka takich osób do poziomu poniżej 10 % do 2020 r. Osiągnięcie założonego celu będzie wymagało trwałego, jeśli niewzmożonego wysiłku ze strony UE i jej państw członkowskich.

---

⁸ Dane dla 27-UE.

Osoby przedwcześnie kończące naukę w UE w roku 2000*, 2012 i 2020

(w wieku 18-24 lat, z co najwyżej wykształceniem średnim I stopnia i nie kontynuujące dalszej nauki lub szkoleń)

Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: na podstawie obecnych zobowiązań można zakładać, że wskaźnik osób przedwcześnie kończących naukę w UE może wynieść 10,1 % do 2020 r.

* 2000 r. i 2001 r.: dane dla UE-27.

** Kontynuacja obecnych trendów odnosi się do ekstrapolacji zmian w latach 2000–2012.

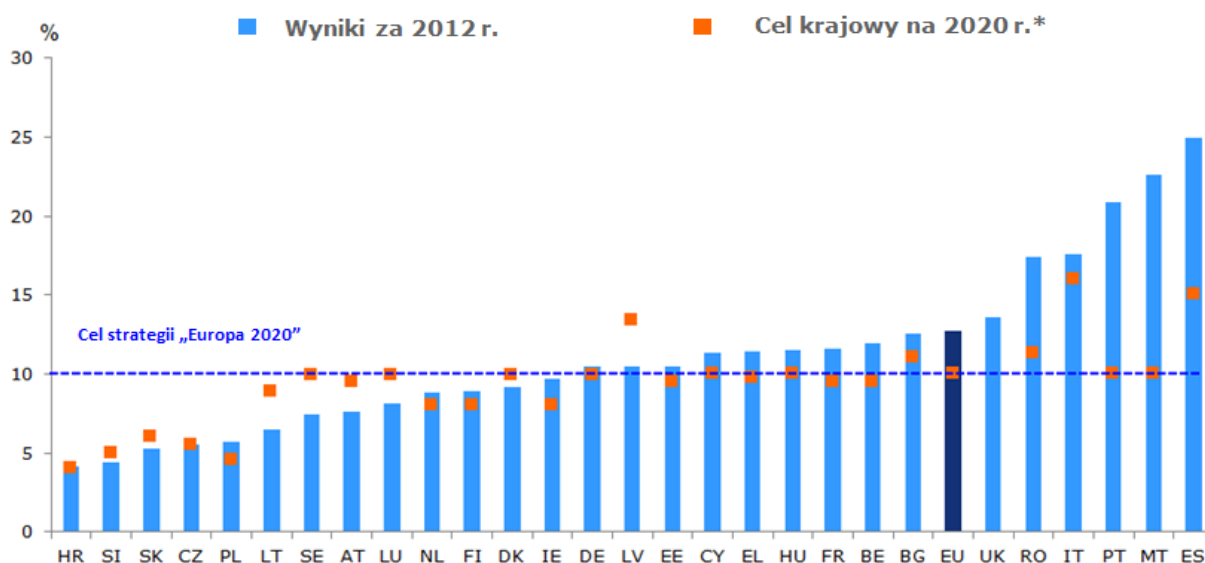
2. Aktualna sytuacja oraz postępy na poziomie krajowym

Poszczególne państwa członkowskie mają różne ambicje w zakresie obniżenia odsetka osób przedwcześnie kończących naukę. Państwa członkowskie, których cele krajowe wahają się od 4 % (Chorwacja) do 16 % (Włochy), pokazały różne poziomy ambicji, co sprawia, że droga do osiągnięcia celu jest mniej lub bardziej skomplikowana. W 2012 r. 9 państw członkowskich, a mianowicie Dania, Słowenia, Republika Czeska, Szwecja, Luksemburg, Austria, Łotwa, Litwa i Słowacja zrealizowały już swoje cele, niemniej jednak niektóre z nich wyznaczyły sobie mniej ambitne cele w porównaniu z pozostałymi państwami członkowskimi. Chorwacja, Niemcy, Niderlandy oraz Finlandia również zbliżają się do swoich celów, natomiast Hiszpania, Portugalia, Malta i Rumunia są dalekie od ich osiągnięcia. Po części tłumaczy to fakt, że państwa te wyznaczyły sobie dość ambitne cele.

Obserwując zachodzące zmiany, można wyróżnić cztery główne grupy państw: niektóre państwa członkowskie, takie jak Hiszpania, Rumunia i Włochy odnotowują wysoki wskaźnik osób przedwcześnie kończących naukę i względnie wolne postępy. Portugalia i Malta borykają się z wysokimi wskaźnikami, lecz poczyniły znaczne postępy od 2000 r. Na przeciwległym biegunie znajdują się państwa o dobrych wynikach, które osiągnęły jedynie nieznaczne postępy od 2000 r. – w Luksemburgu i Chorwacji w latach 2000–2012 doszło nawet do wzrostu wskaźnika osób przedwcześnie kończących naukę. Dania i Litwa są w czołówce, osiągając niskie wskaźniki oraz odnotowując wyraźne postępy od 2000 r. Według najnowszych prognoz, do 2020 r. większość państw członkowskich, z wyjątkiem Hiszpanii, Portugalii i Rumunii, prawdopodobnie osiągnie wyznaczone sobie cele.

Osoby przedwcześnie kończące naukę w państwach członkowskich UE

(w wieku 18-24 lat, z co najwyżej wykształceniem średnim I stopnia i nie kontynuujące dalszej nauki lub szkoleń)

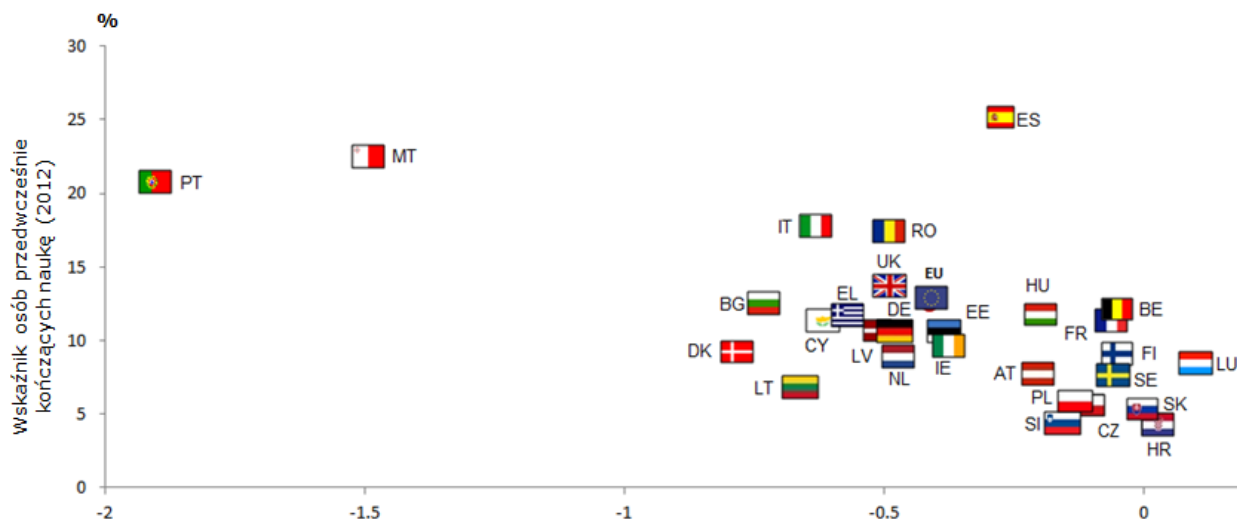

Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: Średni wskaźnik unijny osób przedwcześnie kończących naukę wyniósł 12,7 % w 2012 r. w stosunku do wartości docelowej 10 % przyjętej dla 2020 r.

* UE-28, DK, DE, LU i SE: <10%; LT: <9%; SK: <6%. UK nie określiło celu.

Sytuacja w 2012 r. i postępy od 2000 r.* w poszczególnych państwach

Kształtowanie się wskaźnika osób przedwcześnie kończących naukę w skali roku w punktach procentowych (2000-2012)

Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: wskaźnik osób przedwcześnie kończących naukę w UE malał o około 0,4 punktów procentowych każdego roku w latach 2002–2012 (oś pozioma) i osiągnął wartość 12,7 % w 2012 r. (oś pionowa).

* UE: 2002-2012

Jeśli chodzi o wskaźnik osób przedwcześnie kończących naukę, zauważalne jest stopniowe zmniejszanie się różnic w UE. Różnica między najniższą i najwyższą wartością wskaźnika zmalała o ponad połowę w latach 2000–2012. W 2000 r. różnica ta wyniosła 46,9 punktów procentowych: najniższy wskaźnik odnotowano w Szwecji (7,3 %), natomiast najwyższy na Malcie (54,2 %). W 2012 r. różnica między państwami Unii zmniejszyła się do 20,7 punktów procentowych: najlepszy wynik osiągnęła Chorwacja (4,2 %), najgorszy – Hiszpania (24,9 %). Ogólnie rzecz biorąc, w państwach Europy Południowej występuje tendencja do najwyższego wskaźnika osób przedwcześnie kończących naukę. Potwierdzają to inne wyniki porównawcze: regiony w Europie Północno-Wschodniej mają niski wskaźnik w odróżnieniu od regionów w Europie Południowej.

CEL STRATEGII „EUROPA 2020” W DZIEDZINIE EDUKACJI (2)

**WZROST DO CO NAJMNIEJ 40 % ODSETKA OSÓB W WIEKU 30–34 LAT,
KTÓRE POSIADAJĄ WYŻSZE WYKSZTAŁCENIE**

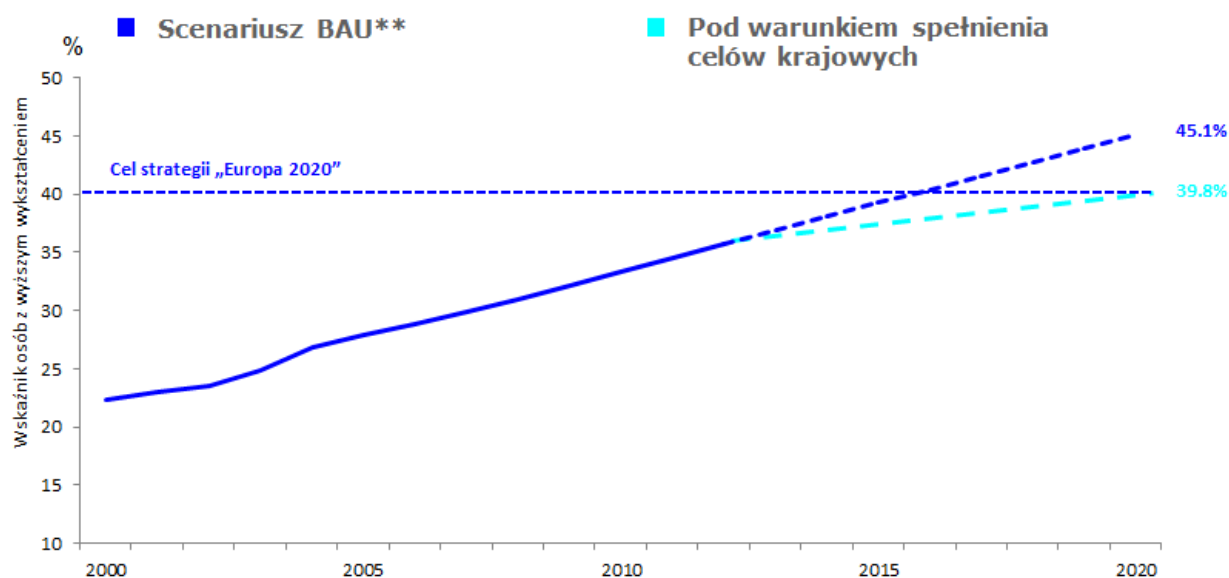
1. Aktualna sytuacja na poziomie UE

Osiągnięto zadowalające postępy w kierunku osiągnięcia założonego w strategii „Europa 2020” celu, jakim jest 40 % odsetek osób z wykształceniem wyższym lub równoważnym; należy dążyć do dalszych postępów. Drugi wskaźnik związany z kształceniem ma na celu zwiększenie do 40 % odsetka młodych ludzi w wieku 30–34 lat, którzy zdobyli wyższe (lub równoważne) wykształcenie. W 2000 r. wskaźnik ten wyniósł 22,4 %⁹, następnie w 2005 r. i 2012 r. wzrósł odpowiednio do 27,9 % i 35,7 %, co oznacza wzrost o 13,3 punktów procentowych w okresie 12 lat; tym samym UE wyraźnie zbliżyła się do celu, a liczba absolwentów szkół wyższych dynamicznie wzrosła. Obecne wyniki UE wskazują, że do osiągnięcia wyznaczonego w strategii celu 40 % brakuje jej zaledwie 4,3 punktów procentowych.

Cel w strategii „Europa 2020” w zakresie odsetka osób zdobywających wykształcenie wyższe jest osiągalny do 2020 r. Biorąc pod uwagę ostatnie zmiany, osiągnięte dotąd postępy oraz zakładając, że przeszłe tendencje utrzymają się, istnieją duże szanse na zrealizowanie celu dotyczącego liczby osób z wykształceniem wyższym (lub równoważnym).

Odsetek osób z wyższym wykształceniem w UE, w latach 2000–2020*

(odsetek osób w wieku 30–34 lat, które zdobyły wyższe wykształcenie – poziom 5 i 6 ISCED)

Źródło: Komisja Europejska

⁹ Dane dla 27-UE.

Interpretacja: na podstawie obecnych zobowiązań można zakładać, że odsetek osób z wyższym wykształceniem w UE może wynieść 45,1 % do 2020 r.

* 2000-2001: dane dla 27-UE.

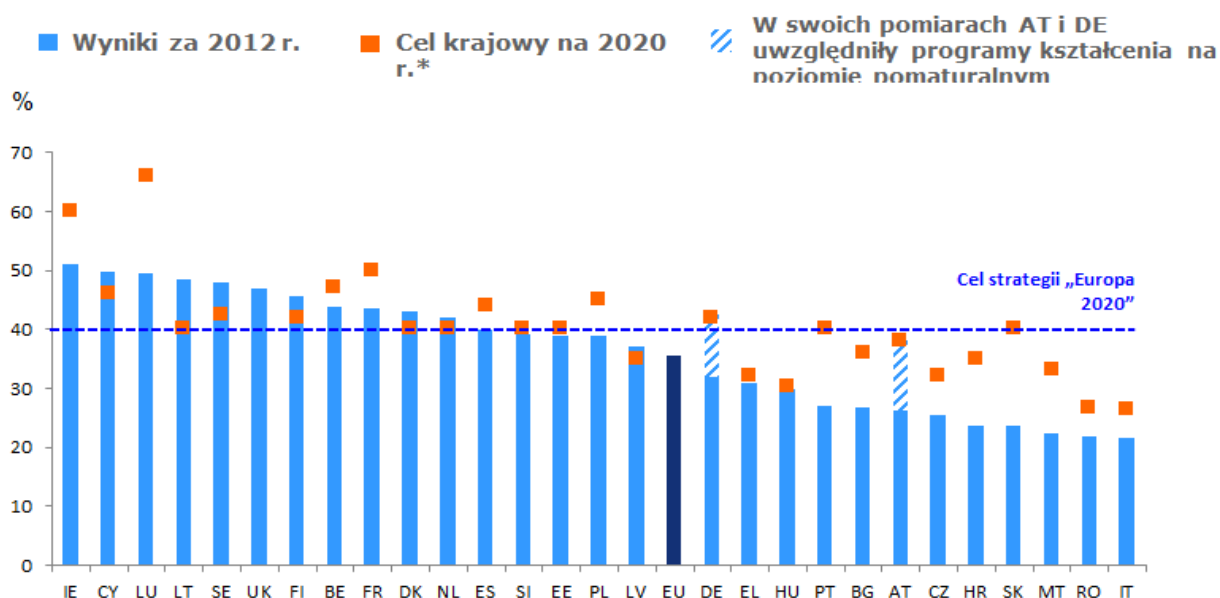
** Kontynuacja obecnych trendów odnosi się do ekstrapolacji zmian w latach 2000–2012.

2. Aktualna sytuacja oraz postępy na poziomie krajowym

Poczyniono zadowalające postępy w kierunku zwiększenia odsetka osób z wyższym wykształceniem, chociaż niektóre państwa członkowskie są bardziej ambitne od pozostałych. Cele krajowe wahają się od 26–27 % we Włoszech do 60 % w Irlandii, co świadczy o różnym stopniu ambicji państw członkowskich. W 2012 r. dziewięć państw członkowskich: Łotwa, Niderlandy, Dania, Finlandia, Szwecja, Litwa, Cypr, Niemcy i Austria¹⁰ osiągnęły już wyznaczone cele. Tuż za nimi plasują się Węgry, Słowenia i Estonia, które są bardzo blisko osiągnięcia swoich celów. Malta, Słowacja, Luksemburg, Portugalia i Chorwacja są najdalej od realizacji swoich celów, a Irlandię dzieli od jej celu 9 punktów procentowych; niektóre z tych państw jak Słowacja, Portugalia, Irlandia i Luksemburg wyznaczyły sobie ambitne cele, odpowiednio na poziomie 40 %, 60 % i 66 %, w przeciwieństwie do Włoch, które założyły sobie mniej ambitny cel, tj. 26 %. Jeśli chodzi o postępy poczynione w ciągu ostatnich dziesięciu lat, można wyróżnić cztery grupy państw: niektóre państwa członkowskie, zwłaszcza Bułgaria, Grecja, Chorwacja, Austria, Włochy, Republika Czeska i Rumunia charakteryzują się niskim wskaźnikiem osób z wyższym wykształceniem oraz niewielkimi postęпами od 2000 r. Pomimo słabych wyników inne państwa mogą pochwalić się znacznymi postęпами od 2000 r. Dotyczy to przede wszystkim Portugalii i Węgier. Wśród państw o lepszych wynikach w zakresie liczby osób z wyższym wykształceniem mamy z jednej strony Finlandię, Belgię i Hiszpanię, gdzie postępy przebiegają wolno, a z drugiej – Luksemburg, Litwę, Irlandię i Szwecję, gdzie postępy są znaczne. Co do prognoz na 2020 r. zakłada się, że większość państw członkowskich, z wyjątkiem Malty, Portugalii i Słowacji, osiągnie swój cel.

Odsetek osób z wyższym wykształceniem w państwach członkowskich UE

(osoby w wieku 30–34 lat, które zdobyły wyższe wykształcenie – poziom 5 i 6 ISCED)

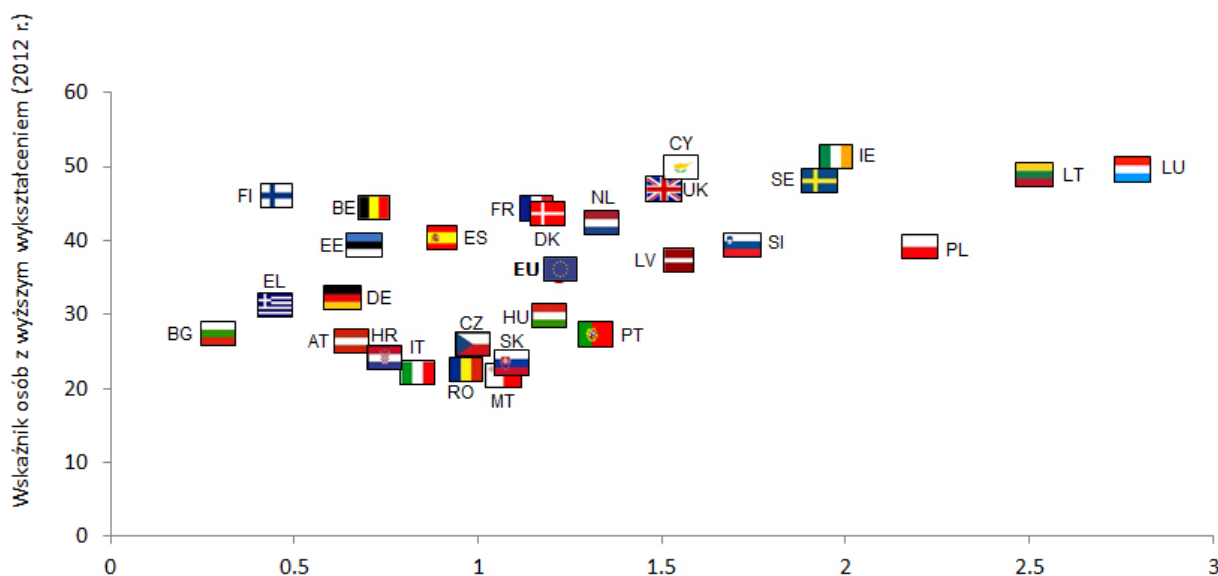
Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: w 2012 r. odsetek osób z wyższym wykształceniem wyniósł 35,7 % w UE w stosunku do wartości docelowej 40 % przyjętej dla 2020 r.

¹⁰ Należy zauważyć, że cele określone przez Niemcy i Austrię różnią się od celów pozostałych państw członkowskich, gdyż obejmują wskaźnik osób z wykształceniem pomaturalnym.

* 28-UE, DK: co najmniej 40 %; DE: 42 %, w tym poziom 4 ISCED; IT: 26–27 % (założono 26,5 %); LV: 34–36 % (założono 35 %); NL: ponad 40%; AT: 38 %, w tym poziom 4/4a ISCED; SE: 40–45 % (założono 42,5 %); UK nie określiło celu; FI: 42 % (węższa definicja); FR: ludność w wieku 17-33 lat

Sytuacja w 2012 r. i postępy od 2000 r. w poszczególnych państwach*

Kształtowanie się wskaźnika osób z wyższym wykształceniem w skali roku w punktach procentowych (2000–2012)

Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: wskaźnik osób z wyższym wykształceniem w UE wzrastał o ponad 1 punkt procentowy rocznie od 2000 r. (oś pozioma) i osiągnął poziom 35,7 % w 2012 r. (oś pionowa).

* 2000 r.: Dane dla 27-UE

Wyniki państw członkowskich obrazują różnice wewnątrz UE. Najwyższe wskaźniki osób z wyższym wykształceniem występują w Europie Północnej, co potwierdzają również wyniki regionów w różnych państwach w tej części Europy. W 2000 r. różnica we wskaźnikach była wyraźna i sięgała 35,2 punktów procentowych: najłabsze wyniki odnotowała Malta, a liderem okazała się Litwa. Z upływem lat różnica ta zmniejszyła się i w 2012 r. wyniosła 29,4 punktów procentowych: najniższy wskaźnik (21,7 %) odnotowano we Włoszech, natomiast najlepszy wynik osiągnęła Irlandia (51,1 %). Wyniki na poziomie regionów wskazują na pewne różnice wewnątrz krajów, zwłaszcza w Hiszpanii i Grecji. Zróżnicowane pod względem ambicji cele państw członkowskich przekładają się również na wyniki regionów. Niektóre państwa mają wiele regionów o dobrych wynikach, niemniej jednak nie osiągnęły one celu krajowego.

CEL STRATEGII „EUROPA 2020” W DZIEDZINIE UBÓSTWA I WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO

ZMNIEJSZENIE O 20 MLN LICZBY OSÓB ZAGROŻONYCH UBÓSTWEM I WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

1. Aktualna sytuacja na poziomie UE

Kryzys wywarł istotny wpływ społeczny; w jego wyniku wzrosła liczba osób narażonych na ubóstwo i wykluczenie społeczne, co uniemożliwiło postępy w kierunku osiągnięcia celu strategii „Europa 2020”, jakim jest zmniejszenie o 20 mln liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Cel wyznaczony przez UE odnosi się do sytuacji, w której 96,4 mln osób jest zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w 2020 r.¹¹ Wskaźnik, odnosząc się do liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, uwzględnia liczbę osób dotkniętych co najmniej jednym z trzech rodzajów ubóstwa, mianowicie ubóstwem dochodowym (osoby zagrożone ubóstwem po uwzględnieniu transferów socjalnych¹²), ubóstwem materialnym (osoby znajdujące się w skrajnie trudnej sytuacji materialnej¹³) oraz ubóstwem dotyczącym gospodarstw domowych o bardzo małej intensywności pracy¹⁴.

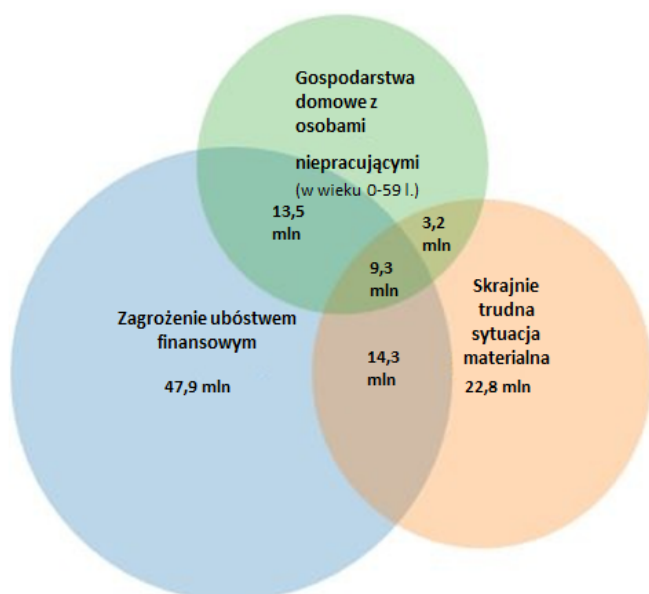
¹¹ Rokiem referencyjnym jest rok 2008.

¹² „Osoby, których ekwiwalentny dochód do dyspozycji znajduje się poniżej progu zagrożenia ubóstwem, wynoszącego 60 % krajowej mediany ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji (po uwzględnieniu transferów społecznych).” Źródło: Komisja Europejska

¹³ „Osoby znajdujące się w skrajnie trudnej sytuacji materialnej żyją w warunkach istotnie ograniczonych ze względu na brak zasobów i doświadczają co najmniej czterech z dziewięciu elementów deprivacji materialnej: nie mogą sobie pozwolić finansowo na (i) opłacenie czynszu lub rachunków za korzystanie z mediów, (ii) dostateczne ogrzanie mieszkania, (iii) poniesienie nieprzewidzianych wydatków, (iv) spożywanie mięsa, ryb lub równoważnego źródła białka co drugi dzień, (v) spędzenie tygodniowego urlopu poza miejscem zamieszkania co najmniej raz w roku, (vi) samochód, (vii) pralkę, (viii) telewizor kolorowy lub (ix) telefon.” Źródło: Komisja Europejska.

¹⁴ „Osoby żyjące w gospodarstwach domowych o bardzo małej intensywności pracy to osoby w wieku 0-59 lat, które nie są studentami i które mieszkają w gospodarstwach domowych, w których osoby dorosłe w minionym roku przepracowały mniej niż 20 % swego łącznego potencjału pracy”. Źródło: Komisja Europejska.

Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w UE w 2012 r.

Źródło: Komisja Europejska

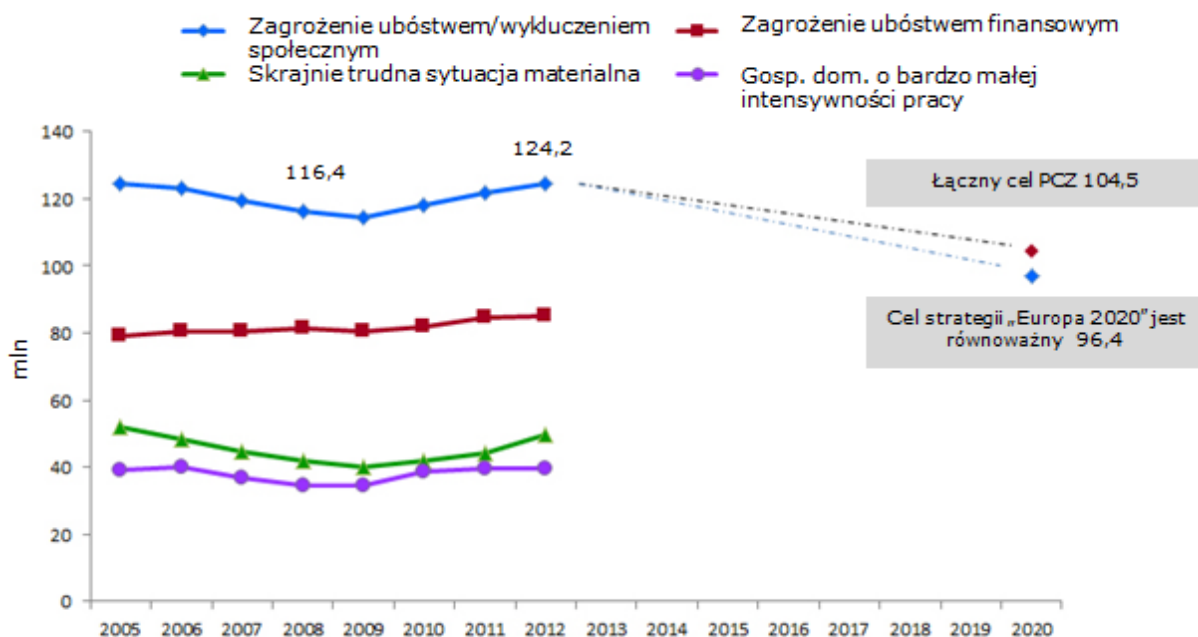
Interpretacja: na podstawie trzech różnych metod mierzenia ubóstwa, w 2012 r. 124,2 mln osób ogółem było zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w UE (przy czym 9,3 mln z nich należało do wspomnianych trzech grup).

Zważywszy na dotkliwy wpływ kryzysu cel strategii „Europa 2020” w dziedzinie ubóstwa wydaje się nieosiągalny. Lata poprzedzające rok 2009 charakteryzowały się stałym spadkiem liczby osób narażonych na ubóstwo lub wykluczenie społeczne. Najniższy poziom odnotowano w 2009 r.: około 114 mln osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym¹⁵ w stosunku do ponad 124 mln w 2005 r.¹⁶ Kryzys odwrócił jednak tę pozytywną tendencję i doprowadził do wzrostu wartości danych zbiorczych 28 państw członkowskich oraz do wzrostu liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym do ponad 118 mln w 2010 r., ponad 121 mln w 2011 r. oraz ponad 124 mln w 2012 r. Ubóstwo dochodowe dotyka największą liczbę osób, a skrajne ubóstwo materialne wzrosło w największym tempie (wzrost o 7,1 mln ludzi od 2010 r.). Jak wynika z ostatnich tendencji oraz prognoz, cel UE polegający na redukcji liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym do 96,4 mln do 2020 r. nie jest możliwy do osiągnięcia, a wskaźnik może utrzymać się na poziomie zbliżonym do 100 mln.

¹⁵ Dane dla 27-UE.

¹⁶ Dane dla 27-UE.

Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz wskaźniki pomocnicze, 2005–2020*

Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: w 2012 r. zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym było 124 mln osób w UE, tj. o 28 mln więcej niż zakłada cel strategii „Europa 2020”.

*2005-2009: dane dla UE-27, 2010-2012: dane dla 28-UE. Cel 96,4 do 2020 r. odnosi się do wartości liczbowych za 2008 r. dla 27-UE (116,4) pomniejszonych o 20 mln ludzi, którym UE zamierza pomóc zwalczyć ubóstwo i wykluczenie społeczne. Chorwacja nie została uwzględniona przy obliczeniach celu.

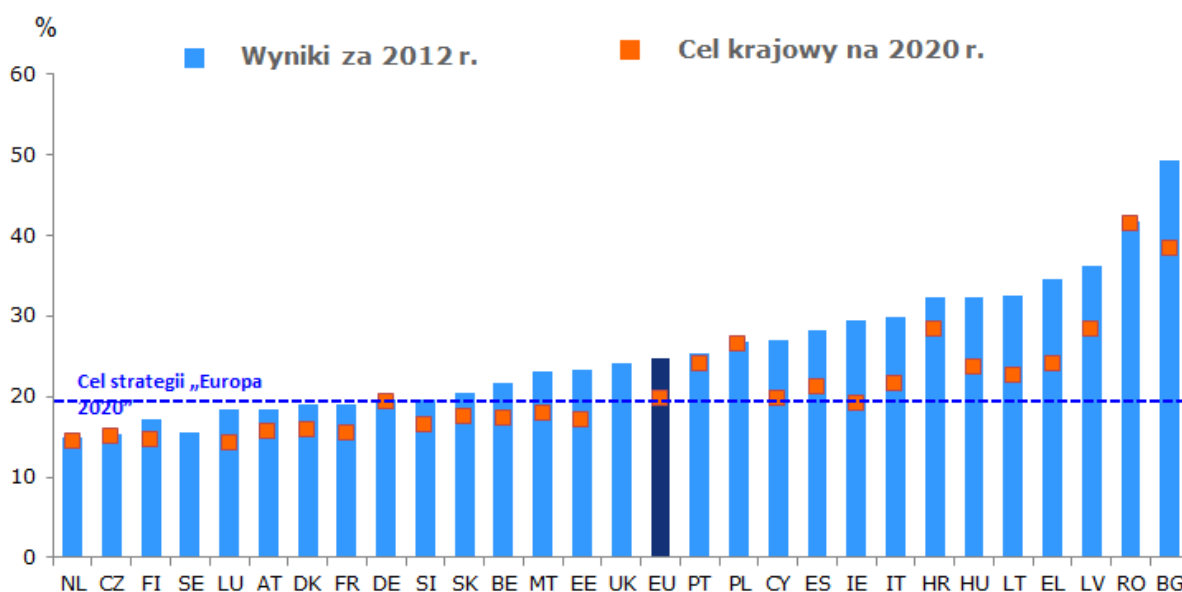

2. Aktualna sytuacja oraz postępy na poziomie krajowym

Wskutek kryzysu poczyniono bardzo ograniczone postępy w walce z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. W porównaniu do celu strategii „Europa 2020” polegającego na zmniejszeniu liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o 20 mln cele krajowe łącznie są mniej ambitne i zakładają zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o około 12 mln. W wyniku kryzysu wzrosło narażenie na ubóstwo i wykluczenie społeczne w większości państw członkowskich. W związku z tym tylko dwa państwa w 2012 r., tj. Niemcy i Łotwa osiągnęły swoje cele.¹⁷ Polska jest bardzo blisko osiągnięcia swojego celu, natomiast Bułgaria, Litwa, Republika Czeska i Finlandia zmierzają w dobrym kierunku. Włochy, Węgry, Grecja i Hiszpania są najdalej od swoich celów krajowych.

Rosną rozbieżności między państwami członkowskimi. Kryzys nie dotknął wszystkich państw członkowskich w tym samym stopniu ani z tą samą siłą i pogłębił różnice między nimi. W 2008 r. różnica między dwoma skrajnymi wynikami, tj. 14,9 % populacji zagrożonej ryzykiem ubóstwa lub wykluczeniem społecznym w Niderlandach w porównaniu z 44,8 % w Bułgarii, wzrosła do prawie 30 punktów procentowych. Różnica ta pogłębiła się i wyniosła 34,3 punktów procentowych w 2012 r., gdy Niderlandy odnotowały wynik 15 %, a Bułgaria 49,3 %.

Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w państwach członkowskich UE* (% populacji)

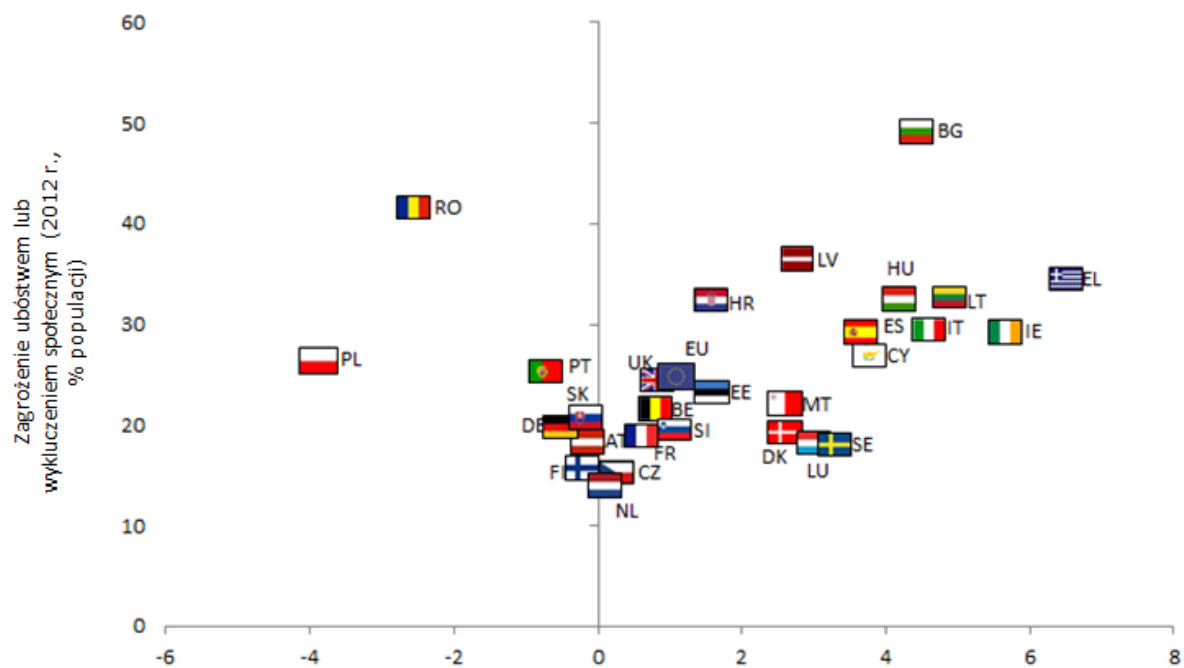
Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: w 2012 r. zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym było 24,8 % ludności w UE, tj. o ok. 5 punktów procentowych więcej niż zakłada cel strategii „Europa 2020”.

*Cel ustalony na 2020 r. odnosi się do wskaźnika zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym przy założeniu, że cel ten zostanie osiągnięty – UK, SE nie zostały uwzględnione z uwagi na specyfikę ich celów krajowych; IE: 2011 r.

¹⁷ Państwa te osiągnęły swoje cele krajowe, które nie są wyrażone w postaci liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Sytuacja w 2012 r. i postępy od 2008 r. w poszczególnych państwach

zmiana w punktach procentowych (2008–2012)

Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: odsetek ludności zagrożonej ubóstwem lub wykluczeniem społecznym wzrósł o ponad 1 punktów procentowych w latach 2008–2012 (oś pozioma) i wyniósł 24,8 % ludności w 2012 r. (oś pionowa).

2008 r.: dane dla 27-UE.

Załącznik III: Aktualna sytuacja dotycząca inicjatyw przewodnich

INICJATYWA PRZEWODNIA „PROGRAM NA RZECZ NOWYCH UMIEJĘTNOŚCI I ZATRUDNIENIA”

1. Cel inicjatywy przewodniej

„Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” to nadrzędna inicjatywa w dziedzinie zatrudnienia, która obejmuje takie zagadnienia jak elastyczna ochrona socjalna, umiejętności, warunki pracy i tworzenie miejsc pracy. Ma ona na celu: wzrost wskaźnika zatrudnienia poprzez tworzenie nowych i lepszych miejsc pracy; wspieranie ludzi w przewidywaniu zmian i radzeniu sobie z nimi poprzez zapewnienie im odpowiednich umiejętności i kompetencji; modernizację rynku pracy i siatki bezpieczeństwa socjalnego, a także zagwarantowanie, że cała UE będzie mogła czerpać korzyści ze wzrostu gospodarczego. Inicjatywa przewodnia zakładała cztery główne cele: i) poprawę funkcjonowania europejskich rynków pracy poprzez wdrażanie elastycznej ochrony socjalnej w warunkach pokryzysowych, ii) wyposażenie ludzi w umiejętności dostosowane do potrzeb rynku pracy, iii) poprawę jakości pracy i warunków pracy oraz iv) wspieranie tworzenia miejsc pracy oraz stymulowanie popytu na pracę. Ustalony program jest wynikiem wspólnych wysiłków podjętych przez Komisję i instytucje europejskie, państwa członkowskie, partnerów społecznych, a także instytucje edukacyjne i szkoleniowe, by zrealizować 13 kluczowych działań w połączeniu z innymi środkami wsparcia.

2. Sytuacja w 2014 r.

2.1 Wyniki i oddziaływanie

Postępy we wdrażaniu inicjatywy są nierówne. Wszystkie działania w obszarze elastycznej ochrony socjalnej i umiejętności zostały ukończone po dokonaniu pewnych dostosowań do nowej sytuacji gospodarczej. Wyniki w dziedzinie jakości i warunków pracy są bardziej zróżnicowane, a postępy w zakresie czasu pracy oraz bezpieczeństwa i higieny pracy są nieznaczne. Nie osiągnięto żadnych postępów, jeśli chodzi o wniosek w sprawie głównych zasad wspierania warunków sprzyjających tworzeniu miejsc pracy, nawet jeśli to kluczowe działanie jest podejmowane do pewnego stopnia w kontekście europejskiego semestru.

2.2 Wyciągnięte wnioski

Wpływ inicjatywy przewodniej na poziomie makroekonomicznym jest ograniczony.

Poszczególne inicjatywy, które zostały wdrożone, pomogą z czasem usprawnić funkcjonowanie rynku pracy oraz rozwiązać problem głównych wąskich gardeł, zwłaszcza w obszarze umiejętności i mobilności. Niemniej jednak w związku z kryzysem ogólne makroekonomiczne skutki inicjatywy przewodniej są ograniczone.

Szerzenie wiedzy na temat inicjatywy przewodniej było pod kilkoma względami utrudnione. W 2012 r., w związku z zaostrzeniem się kryzysu, konieczne stało się uzupełnienie inicjatywy przewodniej o wszechstronny program dotyczący odnowy gospodarczej sprzyjającej zatrudnieniu. Przyjęcie pakietu w sprawie zatrudnienia¹⁸ w kwietniu 2012 r. oraz pakietu w sprawie zatrudnienia młodzieży¹⁹ w grudniu 2012 r. spowodowało, że w działaniach politycznych oraz komunikacyjnych znacznie mniej koncentrowano się na inicjatywie przewodniej. W ramach inicjatywy przewodniej nie udało się w pełni stworzyć spójnych ram dla polityki zatrudnienia ani wykorzystać synergii między różnymi działaniami. Powiązanie z europejskim semestrem okazało się ograniczone, zwłaszcza między inicjatywami na poziomie UE przyjętymi w kontekście inicjatywy przewodniej a analizą dotyczącą poszczególnych krajów oraz zaleceń w ramach europejskiego semestru.

---

¹⁸ COM(2012)173.

¹⁹ COM(2012)727.

INICJATYWA PRZEWODNIA „MOBILNA MŁODZIEŻ”

1. Cel inicjatywy przewodniej

Inicjatywa „Mobilna młodzież” związana jest z edukacją i zatrudnieniem. Ma ona na celu poprawę wyników kształcenia, rozwiązanie problemów, jakie napotykają młodzi ludzie na rynku pracy, oraz ułatwienie im przejścia z etapu nauki do etapu zatrudnienia. Inicjatywa „Mobilna młodzież” zakłada cztery główne obszary: i) wspieranie procesu nabywania umiejętności poprzez naukę (w systemie formalnym, poza formalnym i nieformalnym), ii) sprzyjanie udziałowi młodych ludzi w systemie szkolnictwa wyższego, iii) zachęcanie do nauki i mobilności zawodowej oraz iv) wspieranie zatrudnienia osób młodych. Celem inicjatywy jest wykorzystanie środków unijnych jako katalizatora pozytywnych zmian w zakresie możliwości kształcenia i szkoleń, szans na rynku pracy i zatrudnienia młodych ludzi.

2. Sytuacja w 2014 r.

2.1 Wyniki i oddziaływanie

Inicjatywa „Mobilna młodzież” zakładała **wszechstronne i zintegrowane podejście**. Inicjatywa „Mobilna młodzież” zakładała całościowe podejście, łącząc kwestie kształcenia i zatrudnienia oraz dążąc do stworzenia między nimi pomostów. Umożliwiło to scalenie działań UE odnoszących się do młodych ludzi oraz nadanie kwestiom związanym z młodzieżą dużej wagi w programach krajowych i w programie unijnym.

Inicjatywa „Mobilna młodzież” została w pełni wdrożona. W ramach tej inicjatywy zrealizowane zostały wszystkie działania następcze z wyjątkiem „karty mobilnej młodzieży”, która została zastąpiona innymi narzędziami. Podjęte zostały działania w każdym z czterech filarów inicjatywy: i) w 2011 r. Rada sformułowała zalecenie²⁰ dotyczące problemu wczesnego kończenia nauki, które nadało impuls krajowym działaniom zmierzającym do zmniejszenia wskaźników przerywania nauki oraz wzmocniło współpracę na poziomie europejskim w dziedzinie kształcenia zawodowego i szkoleń; ii) w komunikatach Komisji poświęcano wiele uwagi modernizacji szkolnictwa wyższego; iii) wspierano mobilność poprzez szereg instrumentów, przede wszystkim nowe zintegrowane podejście programu Erasmus+, europejski paszport umiejętności lub program „Twoja pierwsza praca z EURES-em” zmierzające do stworzenia młodym ludziom szansy na rynku pracy w 28 państwach członkowskich; iv) by walczyć z problemem bezrobocia i bierności zawodowej wśród osób młodych, przyjęte zostało zalecenie Rady²¹ ustanawiające gwarancje dla młodzieży oraz wdrożone zostały programy gwarancji dla młodzieży²² – można je wspierać w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych oraz Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych; gwarancje te są adresowane do tych państw członkowskich, w których wskaźnik bezrobocia wśród osób młodych przekracza 25 %.

2.2 Wyciągnięte wnioski

Sposób informowania o inicjatywie „Mobilna młodzież” był pod kilkoma względami **niedoskonały**. Koncepcja programu ramowego oraz długoterminowy charakter działań zawartych w inicjatywie były sprzeczne z oczekiwaniami niektórych zainteresowanych podmiotów uczestniczących w operacyjnym programie wydatków. Sposób przekazywania informacji w sprawie programów i inicjatyw realizowanych w dziedzinie kształcenia i zatrudnienia młodych osób spowodował, że były one mylone z samą inicjatywą przewodnią.

---

²⁰ 2011/C191/01.

²¹ 2013/C120/01.

²² Gwarancje dla młodzieży dają zapewnienie, że wszyscy młodzi ludzie poniżej 25 lat w ciągu czterech miesięcy od uzyskania statusu bezrobotnego lub zakończenia kształcenia formalnego otrzymają dobrej jakości ofertę zatrudnienia, przyuczenia do zawodu lub stażu.

INICJATYWA PRZEWODNIA „UNIA INNOWACJI”

1. Cel inicjatywy przewodniej

„Unia innowacji” jest kompleksowym pakietem działań zmierzających do stworzenia wewnątrz UE warunków sprzyjających innowacji. „Unia innowacji” ma na celu zwiększenie liczby badań i innowacji w UE poprzez szereg działań na rzecz organów publicznych, przedsiębiorców, naukowców i inżynierów oraz obywateli. Priorytetem są wyzwania leżące we wspólnym interesie, a celem – poprawa warunków ramowych oraz dostępu do finansowania badań i innowacji, a także utworzenie drogi dla jednolitego rynku innowacji. By osiągnąć ten cel, „Unia innowacji” obejmuje 34 zobowiązania i jest finansowana między innymi z takich instrumentów jak program „Horyzont 2020”.

2. Sytuacja w 2014 r.

2.1 Wyniki i oddziaływanie

Realizacja inicjatywy przebiega pomyślnie. 100 % działań określonych w kontekście „Unii innowacji” znajduje się na różnych etapach realizacji. W celu wspierania współpracy z zainteresowanymi podmiotami na poziomie UE, krajowym i niższym utworzono pięć europejskich partnerstw innowacyjnych zajmujących się i) aktywnym i zdrowym starzeniem się, ii) zrównoważonym rolnictwem i wydajnością, iii) inteligentnymi miastami i społecznościami, iv) wodą i v) surowcami. Środki wspierające korzystanie z zamówień publicznych na rzecz innowacji, wprowadzające paszport dla inwestycji w kapitał wysokiego ryzyka między krajami lub mające na celu utworzenie jednolitego systemu ochrony patentowej zmierzają do większej otwartości na innowacje w otoczeniu biznesowym. Podjęte zostały również kroki, by stworzyć europejski obszar badań w 2014 r., który ma na celu zwiększenie wydajności i skuteczności publicznych systemów badań przyczyniających się do większej produktywności, konkurencji i wzrostu gospodarczego w UE.

Ustanowione zostały narzędzia do monitorowania. Kompleksowa tablica wyników w zakresie innowacji umożliwia ocenę wyników w dziedzinie innowacji państw członkowskich UE oraz ocenę słabych i mocnych stron ich systemów badań i innowacji. Ponadto opracowano nowy wskaźnik innowacyjności w celu monitorowania wyników UE i państw członkowskich w tym zakresie na tle ich głównych partnerów handlowych. Nadal jednak trwają prace nad tym wskaźnikiem, gdyż ma on pewne ograniczenia. Opiera się on na czterech głównych elementach: innowacji technologicznej, zatrudnieniu w dziedzinach wymagających wiedzy, konkurencyjności towarów i usług opartych na wiedzy oraz zatrudnieniu w szybko rozwijających się przedsiębiorstwach w innowacyjnych sektorach.

2.2 Wyciągnięte wnioski

Pełne wdrożenie środków na kluczowe znaczenie. Środki określone w ramach „Unii innowacji” zmierzają w dobrym kierunku, jednak uwidocznienie się związanych z nimi korzyści zasadniczo zależy od prawidłowego wdrożenia tych środków.

„Unia innowacji” nie zapobiegła rosnącemu ryzyku powstania przepaści innowacyjnej wewnątrz UE. Od 2008 r. UE zdołała niemal o połowę zmniejszyć różnice dzielące ją od Stanów Zjednoczonych i Japonii w dziedzinie innowacji. Jednak wewnątrz UE tempo wyrównywania się wyników w zakresie innowacji państw członkowskich wyhamowało i rozbieżności między państwami są coraz większe.

INICJATYWA PRZEWODNIA „EUROPEJSKA AGENDA CYFROWA”

1. Cel inicjatywy przewodniej

Europejska agenda cyfrowa w zamierzeniu miała pomóc UE i jej państwom członkowskim czerpać korzyści z konkurencyjnego jednolitego rynku cyfrowego. W obliczu fragmentaryzacji rynków europejskich, która uniemożliwia UE czerpanie korzyści płynących z gospodarki cyfrowej w postaci zwiększonej wydajności, zatrudnienia i wzrostu gospodarczego, Europejska agenda cyfrowa ma na celu wyzwolenie potencjału cyfrowego oraz rozpowszechnianie kultury cyfrowej na szeroką skalę w UE. By osiągnąć ten cel, wstępnie ustalono 101 działań pogrupowanych według siedmiu filarów. W następstwie przeprowadzonego w grudniu 2012 r. przeglądu inicjatywy zasygnalizowano siedem nowych kluczowych działań. Zwracają one głównie uwagę na wspieranie infrastruktury cyfrowej, ulepszanie otoczenia regulacyjnego, promowanie umiejętności cyfrowych i miejsc pracy oraz wdrażanie strategii ukierunkowanych na takie dziedziny jak bezpieczeństwo cybernetyczne, przetwarzanie w chmurze i mikroelektronika.

2. Sytuacja w 2014 r.

2.1 Wyniki i oddziaływanie

Dzięki inicjatywie przewodniej udało się wzbudzić niezbędne zainteresowanie gospodarką cyfrową na płaszczyźnie politycznej. Jej główne zalety do utworzenie spójnych i przyszłościowych ram działania. Coroczna publikacja tabeli wyników agendy cyfrowej i „zgromadzenie cyfrowe” organizowane raz do roku z udziałem zainteresowanych stron pomogły przyciągnąć uwagę mediów i polityków. Europejska agenda cyfrowa stała się również bodźcem dla identycznych programów i działań w 20 państwach członkowskich i w wielu regionach, które przyjęły własne agendy cyfrowe.

Poczyniono postępy w kierunku realizacji zaplanowanych działań. W styczniu 2014 r. ponad 90 % przewidzianych działań w ramach inicjatywy przewodniej zostało ukończonych lub było w trakcie realizacji. W całej UE rozpowszechniło się korzystanie z internetu, handel elektroniczny odgrywa coraz większą rolę, mimo że jego wymiar transgraniczny pozostaje jak dotąd ograniczony, wprowadzono usługi elektronicznej administracji publicznej, a cel zakładający podstawowy szerokopasmowy dostęp do internetu w UE został osiągnięty.

2.2 Wyciągnięte wnioski

Jednolity rynek cyfrowy jeszcze w pełni się nie urzeczywistnił, potrzebnych jest więcej inwestycji w szybką infrastrukturę. Trwałe przeszkody, między innymi rozdrobnienie rynków europejskich, braki w infrastrukturze i brak zaufania konsumentów, wciąż utrudniają utworzenie jednolitego rynku cyfrowego. Brak szybkiej infrastruktury szerokopasmowej stanowi poważny problem społeczny, gdyż może zrodzić przepaść cyfrową i pogłębić wykluczenie społeczne w niektórych obszarach, przede wszystkim w obszarach wiejskich.

Na skuteczność „Europejskiej agendy cyfrowej” negatywny wpływ miało wiele niedociągnięć. Nie skoncentrowano się na widoczności inicjatywy przewodniej z powodu dużej liczby konkretnych środków. Nie udało się również w ramach tej inicjatywy wprowadzić do zasadniczej części programu reform strukturalnych zagadnień z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnych.

INICJATYWA PRZEWODNIA „POLITYKA PRZEMYSŁOWA W ERZE GLOBALIZACJI”

1. Cel inicjatywy przewodniej

„Polityka przemysłowa w erze globalizacji” ma na celu poprawę konkurencyjności przemysłu europejskiego poprzez skoordynowane podejście. W inicjatywie położono nacisk na potrzebę łączenia innowacji, dywersyfikacji i trwałego rozwoju oraz zachęcania do tworzenia i rozwijania MŚP. Opierając się na 70 działaniach, których celem jest zwiększenie konkurencyjności przemysłu europejskiego, inicjatywa ma na celu utworzenie otoczenia bardziej sprzyjającego prowadzeniu działalności gospodarczej oraz wspieranie przemysłu, który musi radzić sobie z nowymi wyzwaniami na świecie.

2. Sytuacja w 2014 r.

2.1 Wyniki i oddziaływanie

Osiągnięto szczególne postępy w kierunku wdrożenia inicjatywy. 90 % wspomnianych 70 działań pierwotnie określonych w inicjatywie zostało ukończonych lub jest w trakcie realizacji. W komunikatach w sprawie polityki przemysłowej opublikowanych w 2010 r., 2012 r. i 2014 r. wyrażono wsparcie dla przekształcenia celów inicjatywy przewodniej w politykę. Szereg działań przewidzianych w inicjatywie koncentruje się na wspieraniu MŚP: w 2011 r. dokonano przeglądu programu Small Business Act dla Europy oraz przyjęto plan działania mający wspierać dostęp MŚP do finansowania, a także strategię umiędzynaradawiania MŚP; w 2012 r. przedstawiono pakiet normalizujący, którego celem jest bardziej skuteczne ustanawianie norm; w 2013 r. przyjęto Program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (COSME) w celu wsparcia konkurencyjności i nadania, a wraz z programami Copernicus i Galileo inicjatywy w zakresie polityki kosmicznej nadają nowy wymiar branżom usługowym. W 2012 r. przedstawiono komunikat zachęcający do przedsiębiorczości. Inne działania zmierzają do poprawy otoczenia regulacyjnego dla przedsiębiorstw, zwłaszcza poprzez usprawnienie procesu legislacyjnego dzięki systematycznym „kontrolom sprawności” oraz skrócenie czasu i obniżenie kosztów, jakie wiążą się z założeniem działalności. Ponadto zmierzają one do wzmocnienia i pogłębienia jednolitego rynku poprzez przyjęcie Aktu o jednolitym rynku I i II odpowiednio w 2011 r. i 2012 r. oraz stymulowania innowacji i modernizacji przemysłu. Podjęto również szereg inicjatyw sektorowych.

2.2 Wyciągnięte wnioski

„Polityka przemysłowa w erze globalizacji” zakłada średnio- i długoterminowe podejście, natomiast w przypadku szeregu aspektów działań upłynie trochę czasu, zanim ich rezultaty staną się widoczne. Nastąpił spadek inwestycji z budżetów krajowych w niezbędne infrastruktury sieciowe, proces tworzenia rynku wewnętrznego nie został ukończony, w wyniku kryzysu pogorszyły się warunki dostępu MŚP do finansowania, a postępy w kierunku zagwarantowania, że miejsca pracy w przemyśle zostaną obsadzone odpowiednio wykwalifikowanymi pracownikami, przebiegają powoli. Większość z działań przewidzianych w inicjatywie przewodniej ma zostać zrealizowanych na przestrzeni 3-10 lat. Tylko niewielka ich część ma charakter krótkoterminowy i operacyjny. W związku z kryzysem gospodarczym, który miał bardzo negatywny wpływ na kilka sektorów działalności przemysłowej w UE, działania przewodnie wymagały uzupełnienia w postaci działań w kluczowych obszarach, które mogłyby przynieść krótko- lub średnioterminowe rezultaty.

INICJATYWA PRZEWODNIA „EUROPA EFEKTYWNIIE KORZYSTAJĄCA Z ZASOBÓW”

1. Cel inicjatywy przewodniej

Inicjatywa przewodnia „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” ma na celu wspieranie procesu przejścia na gospodarkę efektywnie korzystającą z zasobów i niskoemisyjną. „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od korzystania z zasobów i przewiduje długoterminowe ramy wdrażania zasady efektywnej gospodarki zasobami jako kluczowej przy formułowaniu polityk, zwłaszcza w zakresie zmiany klimatu, energii, transportu, przemysłu, odpadów i surowców, rolnictwa, rybołówstwa, bioróżnorodności oraz rozwoju regionalnego. W związku z coraz większą eksploatacją surowców naturalnych oraz międzynarodowym wymiarem tego problemu inicjatywa „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” ma na celu promowanie bardziej inteligentnego korzystania z surowców do 2020 r. oraz ugruntowanie takiego podejścia, by osiągnąć dalsze wyniki do 2050 r. W tym celu inicjatywa przewodnia obejmuje szereg inicjatyw realizowanych od 2011 r.

2. Sytuacja w 2014 r.

2.1 Wyniki i oddziaływanie

Na szczęblu UE zainicjowano już szereg działań przewidzianych w inicjatywie „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”. Komisja Europejska przedstawiła już wnioski w sprawie wszystkich najważniejszych działań w ramach inicjatywy. W szczególności, w 2011 r. przedstawione zostały długoterminowe ramy polityki do 2050 r. Składają się one z czterech planów działania. Są to: „Plan działania prowadzący do przejścia na konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną do 2050 r.”²³, „Biała księga – Plan utworzenia jednolitego europejskiego obszaru transportu – dążenie do osiągnięcia konkurencyjnego i zasobooszczędnego systemu transportu”²⁴, „Plan działania w zakresie energii do roku 2050”²⁵ oraz „Plan działania na rzecz zasobooszczędnej Europy”²⁶. Uzupełnieniem tych strategicznych ram był szereg średnioterminowych inicjatyw, w tym nowa strategia w dziedzinie bioróżnorodności „Nasze ubezpieczenie na życie i nasz kapitał naturalny - unijna strategia ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r.”²⁷, „Plan ochrony zasobów wodnych Europy”²⁸ oraz nowy program „Czyste powietrze dla Europy”²⁹. Efektem tej inicjatywy jest ponadto reforma wspólnej polityki rolnej, wprowadzająca składnik ekologiczny, oraz wspólnej polityki rybołówstwa. Komisja w dalszym ciągu będzie pracować nad działaniami następczymi, które zostały zapowiedziane w planach działania zrealizowanych w ramach inicjatywy przewodniej. Ponadto Komisja określiła plany działania w zakresie klimatu i energii do 2050 r. w komunikacie „Ramy polityczne na okres 2020–2030 dotyczące klimatu i energii” przedstawionym w dniu 22 stycznia 2014 r.³⁰

2.2 Wyciągnięte wnioski

Konieczne jest bardziej wszechstronne podejście do mierzenia efektywnej gospodarki zasobami. Efektywna gospodarka zasobami obejmuje wiele różnych obszarów polityki i związanych z nimi zasobów. Warto byłoby opracować pojedynczy wskaźnik lub zestaw wskaźników w celu sprawnego monitorowania postępów w korzystaniu z zasobów takich jak energia, materiały, grunty i woda, tak aby pobudzić rozwój polityki. Trudno jest

---

²³ COM(2011)112.

²⁴ COM(2011)144.

²⁵ COM(2011)885.

²⁶ COM(2011)571.

²⁷ COM(2011)244.

²⁸ COM(2012)673.

²⁹ COM(2013)918.

³⁰ COM(2014)15.

jednak w uproszczony sposób analizować zmiany w korzystaniu z zasobów i opracować dostatecznie precyzyjne wskaźniki. Należy kontynuować prace w tym zakresie. Ważnym krokiem w tym kierunku jest opublikowana przez Eurostat tablica wyników w zakresie efektywnej gospodarki zasobami, w której głównym wskaźnikiem jest produktywność zasobów. Konieczne jest również systematyczne monitorowanie przy zastosowaniu kluczowych wskaźników, by ocenić postępy w zakresie konkurencyjnego, bezpiecznego i zrównoważonego korzystania z energii, co podkreślono w ramach polityki w zakresie klimatu i energii na 2030 r.

INICJATYWA PRZEWODNIA „EUROPEJSKA PLATFORMA WSPÓŁPRACY W ZAKRESIE WALKI Z UBÓSTWEM I WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM”

1. Cel inicjatywy przewodniej

„Europejska platforma współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym” ma na celu zapewnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Stanowiąc kontynuację idei Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym w 2010 r., inicjatywa ma na celu podniesienie świadomości i uznanie praw podstawowych osób doświadczających ubóstwa i wykluczenia społecznego, dając im szansę na godne życie i aktywne uczestnictwo w życiu społecznym. Celem inicjatywy przewodniej było wypracowanie zintegrowanego podejścia do walki z ubóstwem poprzez łączenie różnych obszarów polityki: gospodarczego, budżetowego, społecznego i obszaru związanego z jednolitym rynkiem. Przyjęto w niej również podejście partnerskie między społeczeństwem obywatelskim, partnerami społecznymi oraz państwami członkowskimi. W inicjatywie określono zobowiązania Komisji w pięciu obszarach: i) realizacja działań w całym spektrum polityki, ii) zapewnienie większego i bardziej skutecznego korzystania ze środków unijnych w celu wspierania włączenia społecznego, iii) promowanie innowacyjności społecznej opartej na dowodach, iv) praca w ramach partnerstw i wykorzystanie potencjału gospodarki społecznej oraz v) wspieranie pogłębionej koordynacji polityki wśród państw członkowskich. W ramach „Europejskiej platformy współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym” określono w szczególności 64 działania, które Komisja ma zrealizować.

2. Sytuacja w 2014 r.

2.1 Wyniki i oddziaływanie

Inicjatywa jest realizowana w szybkim tempie. Komisja zrealizowała około dwie trzecie wspomnianych 64 działań. By pomóc państwom członkowskim zmierzyć się z tymi wyzwaniem w drodze reform strukturalnych, w kontekście przedłużającego się kryzysu, Komisja wydała wytyczne polityczne: pakiet dotyczący inwestycji społecznych³¹ oraz zalecenie „Inwestowanie w dzieci: przerwanie cyklu marginalizacji”³², „Unijne ramy dotyczące krajowych strategii integracji Romów do 2020 r.”³³ oraz „Białą księgę – Plan na rzecz adekwatnych, bezpiecznych i stabilnych emerytur”³⁴. Komisja przedstawiła również wniosek w sprawie dyrektywy dotyczącej rachunków płatniczych. By wspierać gospodarkę społeczną oraz przedsiębiorców społecznych, Komisja opublikowała Inicjatywę na rzecz przedsiębiorczości społecznej oraz ustanowiła europejski fundusz na rzecz przedsiębiorczości społecznej. Ponadto opublikowała wytyczne polityki na rzecz aktywnego starzenia się oraz solidarności międzypokoleniowej, a także wdrożyła wskaźnik aktywnego starzenia się. Inną wyróżniającą się inicjatywą realizowaną w kontekście „Europejskiej platformy współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym” jest coroczny kongres w sprawie ubóstwa.

2.2 Wyciągnięte wnioski

Szereg przeszkód uniemożliwiło pełną skuteczność inicjatywy przewodniej. Przyjęcie pakietu dotyczącego inwestycji społecznych spowodowało, że w działaniach politycznych oraz komunikacyjnych znacznie mniej koncentrowano się na inicjatywie przewodniej. W ramach tej inicjatywy nie udało się do końca stworzyć spójnych i zintegrowanych ram polityk społecznych oraz wykorzystać synergii między różnymi działaniami; jest ona raczej zbiorem inicjatyw, a jej wartość dodana nie jest oczywista.

---

³¹ COM(2013)83.

³² 2013/112/UE.

³³ COM(2011)173.

³⁴ COM(2012)55.